

# Jon

## Jisas nukan Ämän Eposek

### Jon nukas jer wewon

#### Okoro buk nukan onoktapau

Jisas omar oik tone raunuk, woisan 60 orip manonuk, Jon nukas Jisas nukan ämän jer wewon. Kar ro enip Jon ko Jisas nukan tamariäwon ro kar, okon, roasiret sosop kos kiro buk jer wewon ronkateäi. Jisas ko Anut nukan Mokoi senes, okon, ko ik Anut owo senek ätär mukaun okoro omnokou opok pewon. Kos ik iken onok aru pakan imäikowon, utianik, ik ko mesin iken woioek epar mau wa. Ko iken usu oumara, meiewon, ik kiro mesin ronkatäu wa, okon, ik ko mesin ronkatäun rai, Jon nukas okoro buk jer we mukowon.

#### Okoro buk tainoraun ämän

1:1-18 Jisas ko erapakas koumoi, okoro omnokou opok pewon.

1:19-51 An jomariäu ro, Jon ko sarau monuk monuk, Jisas nukas kon tamaraun roat karar karar urwarnuk, koin.

2:2-12:50 Jisas nukan tamariäwon roasiret ak akan amiakasar amop sarau monuk, aparin.

13:1-19:43 Jisas ko Jerusalem näu mena potomoi, ko roasiret ämän awaromoi, karauk kurur ätär marowon. Keserianik, ko meiewon.

20:1-31 Jisas ko meiemara, ätäi siräi penuk, kon roasiret akas ko aparin.

21:1-25 Kar omre opok, Jisas ko ätäi Galili provins penuk, kon tamariäwon roat akas ko aparin.

---

#### Awau rawaun ämän amop pewon.

**1** <sup>1</sup> Meter meter Anut ko okoro omnokou ate mau wa opok, Ämän rawon. Kiro Ämän ko Jisas. Ämän ko Anut nuka pak rawon. Ämän ko nukasar Anut. <sup>2</sup> Ko meter meter Anut nuka pak atakan orip orip raiäwon.

<sup>3</sup>Kiro Ämänis osap erekapu ate mowon. Karauk osap ko amukmuti kar apu pakas päu wa. Osap erekapu pewon Ämänisar ate mowon. <sup>4</sup>Awau atakan orip orip rawaun sakau ko opok rau, kiro atakan rawaun sakaus arou roasiret maronuk, apariäi. <sup>5</sup>Kiro arous pututu merek kurenuk, merek sareäu. Pututus kiro arou itimorau senek itok wa.

<sup>6</sup>Kar ro pewon. Kon enip Jon. Ko Anut nukas äsimornuk, kowon. <sup>7</sup>Kos roasiret kiro arou mesin awarau kowon. Kesernuk, roasiret erekapu ak kiro ämän roianik, akan woiaka kiro ämän mesin epar maun awarowon. <sup>8</sup>Jon nuka ko kiro arou wa. Ko erar kiro arou ruris pera, kon ämän amke okoro omnokou opok roasiret kiro arou mesin awarau kowon. <sup>9</sup>Kiro arou epar. Kiro arou peras okoro omnokou pakan roasiret erekapu arou kurwarnuk, akan woiaka uru merek kuräi.

<sup>10</sup>Kosar okoro omnokou ate mowon. Ko okoro omnokou opok koi rawon, utianik, okoro omnokou pakan roasiret ak ko äpu mau wa. <sup>11</sup>Ko kon urek sarewon mena potowon, utianik, kiro opok kon tupsiu akas nepipirianik, ko imäiäu wa. <sup>12</sup>Keserna, karauk roasiret akan woiaka epar moin akas ko imäiein. Keseria, kos kiro roasiret akan woiaka konun epar moin imwareanik, ak Anut nukan mokoit asinakut sare marowon. <sup>13</sup>Äk Anut nukan mokoit saräun ak okoro omnokou pakan momonakat akan karianas atware mau wa. Anut nukan Osou Näus ate marowon, okon, Anut nuka karar akan momonaka.

<sup>14</sup>Kiro Ämän ro senek äräräumara, ik kamuk opok koi rawon. Kos kon wou näu oripas, ik sareikeanik, kon epar onok ätär mukowon. Ko kon momok, Anut, nukan mokoï karartapau. Keseria, momokun sakau näwäu oi kounuk, ik kiro sakau aparmun.

<sup>15</sup>Jon nukas ko mesin äiewon. Kos roasiret keser awarowon, “Is kiro ro mesin meter keser awareäimin, ‘Kar ro ko is mekesirap ruris pera, ko isan Näwäu. Is päu wa opok ko rawon.’” <sup>16</sup>Ik roasiret eposek wa, utianik, kon wou näu oripas ik orip orip sareikeanik, jekur kamoikeäu. <sup>17</sup>Anut nukas kon sintore ämän Moses nukan ipokup monuk, kos roasiret kiro ämän tainoraun awariäwon, utianik, Anut nukas Jisas Krais\* äsimornuk, kon wou näu oripas sareikonuk, kon mokoï nukas kon onok epar pak kon wou näu pak ätär mukowon. <sup>18</sup>Kar ros Anut nukan nepu aparau wa. Anut nukan mokoï karar ko ran Anut, okon, ko momok siakup raumara, kos ik momok ätär mukiäu.

**An jomareäwon ro Jon nukan ämän.**

*(Matiu 3:1-12; Mak 1:1-8; Luk 3:1-18)*

<sup>19</sup>Juda\* roat näunäu akas Jerusalem menas karauk Anut kamuk raiäi roat\* pak karauk Liwai roat pak erek äsimwarona, pote Jon totorin, “Na ro inok?” <sup>20</sup>Keserna, Jon nukas kiro ämän ämäi mau wa, kos roasiret erekapu rauna ämän amop awarowon, “Is Krais\* wa.”

<sup>21</sup> Akas ätäi totorin, “Keseria, na inok? Na Anut nukan ämän roianik, areäum ro Elaija ra?”

Kos ätäi awarowon, “Wa.”

Akas ätäi totorin, “Na Anut nukan ämän roianik, areäum ro\* Anut nukasar sare musowon ik kume raumun ro ra?” Kos awarowon, “Wa.”

<sup>22</sup> Akas ätäiar keser totorin, “Keseria, nakas ik aik, nan ronkat na inok? Ik roat näunäu akas äsimoikona, koumun, ik ämän ätäi oi pote awaram, okon, na inok ro raroi nakasar aikam.”

<sup>23</sup> Jon nukas keser äiewon, “Meter Anut nukan ämän roianik, areawon ro Aisaia nukas keser jer wewon ‘Kar ron pätus ro wäpik mena om puru opok urwemoi, keser äieu, “Näwäu nukan apu jekur sare muruwe. Kon apu tuku sare muruwe.” äiewon.’ *Aisaia 40:3*

Is kiro ro.”

<sup>24</sup> Karauk Parisi\* roat akas kiro roat äsimwarona, potoin. <sup>25</sup> Akas ätäi ko keser totorin, “Utianik, na Krai Anut nukas kon roasiret ätäi imwaraun sare musau wa, na Elaija wa, na kiro Anut nukan ämän roianik, areäum ro nais wa raroi, keseri, na owon roasiret an jomariäum?”

<sup>26-27</sup> Jon nukas ätäi keser awarowon, “Is roasiret anas an jomareäim. Utianik, kar ro ak kampai tai rau ak ko äpu wa, kiro ro ko is mekesirap ruris koura, utianik, ko ro näwäu, is ro eposek wa, okon, is kon isou pakan su oi kuräun kiro itok wa.”

<sup>28</sup> Betani mena, Jordan an kasakup karaima, san peäwon pakaima kiro opok, Jon nukas roasiret an jomareäwon opok, kiro onok erekapu pewon.

### **Jisas ko Anut nukan Mokoi senes.**

<sup>29</sup> Ninoinus, tapera, Jon ko Jisas kounuk, aparmara, äiewon, “Ak aparwe, enro ro ko Anut nukan sipsip nak senes. Kos okoro omnokou pakan roasiret akan onok aru miäi jäkäi maraun kou. <sup>30</sup> Is kiro ro mesin meter ämän marea, awaromin, ‘Kar ro ko is mekesirap ruris pera, ko isan ro näwäu awaromin, owon, is päu wa opok, ko rawon.’ <sup>31</sup> Isakasar kiro ro ko inok is äpu wa, utianik, is koi Israel\* roasiret ko ätär maraun an jomareäim.”

<sup>32</sup> Jon nukas ätäiar äiewon, “Is Anut nukan Osou Näu omar oikas, ai manap senek, koumara, ko pak rawon aparmin. <sup>33</sup> Isaka nais is ko äpu wa, utianik, Anut nukas roasiret akan onok aru pakan piriraun anas an jomaraun sarau irowon. Kos airowon, ‘Isan Osou Näu koi kar ro pak raunuk, na äpu mam, kiro ro karar kos roasiret Osou Näus an jomarai.’ <sup>34</sup> Jon nukas ätäiar äiewon, “Is kiro onok keserwon isakasar aparmin. Is epar senes awarom, ko Anut nukan Mokoi senes.”

### **Jisas nukas kon tamareäu roat\* sare marowon.**

<sup>35</sup> Ninoinus, tapera, Jon nukas tamareäu ro oirori Jon nuka pak ätäi kiro opok tai rain. <sup>36</sup> Ko Jisas potonuk, aparmara, äiewon, “Aparwe, kiro Anut nukan sipsip nak senes.”

<sup>37</sup>Kiro tamareäü roat ori au Jon nukas kiro ämän awatowon roumasa, au Jisas tainori manoirin. <sup>38</sup>Jisas nukas kiro roat ories ruris tainori potoirin piri apwatomara, totwatowon, “Au owo itaneir?”

Awas ätäi auririn, “Näu ro, tamukiäüm ro, na erapok raiäüm?”

<sup>39</sup>Kesersä, kos ätäi awatowon, “Au aparau pewater.”

Keseria, au ko tainori potea, kon raiäü ou aparirin. Aparia, au ko pak pote ninoirin. Owon? Kiro omre iukärir senes, om iraun siakup. <sup>40</sup>Andru ko Saimon-Pita nukan amak, ko jauk ori koirin. Ko Jon an jomareäü ro nukan ämän roianik, jauk ori Jisas tainoririn. <sup>41</sup>Tapera ko Jisas nukan ou utia, amke potomara, kon awak Saimon tararmara, auruwon, “Ik Mesaia aparmun.” (Kiro enip Mesaia Ibru ämän, Grik ämänis Kraisis ääi. Ko kiro ro Anut nukas kon roasiret ätäi imwaraun sare mowon.) <sup>42</sup>Andru nukas Saimon Jisas siakup imäi potonuk, Jisas nukas aparmara, äiewon, “Na Saimon, Jon nukan mokoi. Tawa nan enmat Sifas rawai.” (Kiro enip Sifas pirirmoi, Pita ääiei. Kiro enip nukan onoktapau kiro ‘aitapau’.)

<sup>43</sup>Jisas ninowonus, tapera, ko Galili provins opok potaun ronkatewon. Ko poteanik, kar ro enip Filip tararmara, auruwon, “Na pe, is tainoir.”

<sup>44</sup>Filip ko Betsaida menan. Kiro Andru Pita orien mena. <sup>45</sup>Kesernuk, Filip pote, Nataniel tararmara, auruwon, “Ik kar ro tararmun. Meter Moses nukas sintore ämän buk opok kiro ro mesin jer wewon pak, karauk Anut nukan ämän roianik, areain roat akas nais ko mesin jer wein. Kon enip Jisas, Nasaret menan, Josep nukan mokoi.”

<sup>46</sup>Nataniel nukas äiewon, “Nasaret mena kiro eteinak. Kar osap eposek Nasaret menas kowai ra?”

Kesernuk, Filip nukas ätäi auruwon, “Na peinam, apar.”

<sup>47</sup>Nataniel ko Jisas siakup potonuk potonuk, Jisas nukas aparmara, äiewon, “Aparwe! Okoro ro kou, ko Israel ro suku senes. Ko kar sät ämän wa miäu.”

<sup>48</sup>Nataniel nukas ätäi Jisas ko totorwon, “Na is owose äpu murom?”

Jisas nukas ätäi auruwon, “Is na Filip urweisau wa opok, na am uran siakup tane raumon apaisomin.”

<sup>49</sup>Nataniel ko kiro ämän roumara, auruwon, “Näu ro, tamukiäüm ro, na Anut nukan Mokoi, na Israel roasiret kamwaraun ro näwäu.”

<sup>50</sup>Jisas nukas ätäi auruwon, “Is na am uran siakup tane raumon aisomin mesin na won epar mom ra? Tawa nan amunas kurur näunäu atap atap aparam.” <sup>51</sup>Jisas nukas ätäiar auruwon, “Is na epar senes aisom, tawa omar im tuenuk, Anut nukan sarau eitek\* raut Ro Nukan Mokoi rawa tone koi, tone koi, rauna, na apwaram.”

### Kena mena kar ro asir owon.

**2** <sup>1</sup>Omre oiroror manonuk, Jisas nukas Filip Nataniel ori urwatowon, kar mena enip Kena, Galili provins opok, kar ro omre 3 opok, asir

owon. Jisas nukan anak ko kiro roasir ori ourateirin awan owa rawon.

<sup>2</sup> Ak Jisas kon tamareäu roat nais erek kiro roasir ori ourateirin owa kowaun urwarona, koi rain. <sup>3</sup> Ak wain an erekapu patarna, Jisas nukan anakus Jisas keser auruwon, “Roasiret wain an patar kurein.” <sup>4</sup> Jisas nukas ätäi auruwon, “Ani, is na owo onok keseraun wa air. Isan sarau maun omre päu wa rau.”

<sup>5</sup> Kon anakus ätäi wain an kameäi sarau roat awarowon, “Kos ak owo ämän awaronuk, ak kiro ämän tainorwe.” <sup>6</sup> Kiro owa mis näunäu 6 orip rawon. Kiro Juda akan onok an jowaun keseriäi. Kiro mis näunäu karar karar, dram näwäu senek. <sup>7</sup> Jisas nukas tamareäu roat awarowon, “Okoro mis uru an erekapu ok pe mowe.” Akas kon ämän roumana, kiro mis uru an äräinein. <sup>8</sup> Keserna, kos awarowon, “Karauk an ore oinai, pote, kiro o kameäu ro nuruwe.” Keseria, akas kiro an oremoi, oi pote nurin. <sup>9-10</sup> O kameäu ro ko kiro an oi potoin jewon. Kiro an wain etäiewon. Ko äpu wa ak kiro wain an erapakan oin. Kiro sarau roat ak karar erapakan oin ak äpu. Keseria, kiro o kameäu ros asir awau owon ro urwenuk, kounuk, keser auruwon, “Roat ak amke wain eposek arona, jeäi, kiro wain eposek erekapu jena, tawa wain eposek wa arona, jeäi. Utianik, na okoro wain eposek mota, rawon, rusapai oi koum!”

<sup>11</sup> Kiro kurur, Jisas nukas amke Kena mena, Galili provins opok, kon sakau näwäu ätär maronuk, kon tamareäu roat ko mesin akan woiaka epar moin. <sup>12</sup> Kiro keser kurea, Jisas kon anak amakut pak kon tamareäu roat pak Kena mena ute, Kapaneam mena potea, kiro opok om rumukurar rain.

**Jisas nukas roat onok aru miäi tempel owa rain emwarowon.**

*(Matiu 21:12-13; Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)*

<sup>13</sup> Kiro ses opok, Juda roasiret akan tup aparaun omre Ijip omsau ute koin ronkateäi tup, enip Pasowa\* siakup pe raunuk, Jisas ko Jerusalem näu mena potowon. <sup>14</sup> Ko Anut osap nuriäi tup ou näwäu\* uru tonomara, roat akas bulmakau, sipsip, ai raut oumana, kiro tup owa aiaukun karauk roat arona, akas kau mona, aiauk oi rain opok tone apwarwon. Karauk roat aiauk amuk weäi nais erek tone rain apwarwon. <sup>15</sup> Keseria, kos karauk mur oumara, im sakau irkiemoi, kiro opur raut erekapu tup owan emwaronuk, manoin. Kiro roat aiauk amuk weäi roat akan patan erekapu kour kure maronuk, akan aiauk erekapu mane kurewon. <sup>16</sup> Kiro roat akas ai raut aiaukun karauk roat araun rain kos sakau ämän awarowon, “Kiro osap erekapu oi manowe! Ak isan monian ou kiro amket maun mena senek wa sare mau.” <sup>17</sup> Kon tamareäu roat akas Jisas nukas kiro ämän äiewon roumana, kar ämän Anut nukan buk opok rau ätäi ronkatein. Kiro ämänis keser äieu, ‘Is nan ou tuku jekur eposek rawaun mesin woi uruas ep senek jerenuk, okon, is sarau sakau moram.’ *Buk Song 69:9*

<sup>18</sup> Juda roat näunäu akas Jisas nukas kiro onok keserwon aparmana, ätäi totorin, “Na ik owo kurur ätär mukota, ik äpu mam, kiro na Anut nukas sakau isowon?” <sup>19</sup> Jisas nukas ätäi awarowon, “Utianik, akas okoro Anut osap nuriäi tup ou näwäu uräuna, isas omre 3 orip ätäi siräi mam.” <sup>20</sup> Akas ätäi totorin, “Nan ronkat, na okoro tup ou näwäu omre 3 orip maun itok ra? Roat ak okoro ou moin woisan 46 orip utomoi, patarin.” <sup>21</sup> Utianik, Jisas kiro tup ou mesin äiäu wa, ko nukan enipsau mesin äiewon. <sup>22</sup> Keseria, Anut nukas Jisas meiewon ätäi siräi murunuk, kiro ses opok, kon tamareäwon roat akas kiro ämän kos meter awarowon ämän kiro ätäi ronkatein. Anut nukan ämän kiro nuka mesin jer wein rawon pak Jisas nukas awarowon ämän mesin pak akan woiaka epar moin.

### **Jisas ko roasiret akan ronkat kiro erekapu äpu mowon.**

<sup>23</sup> Jisas ko Pasowa omre opok, Jerusalem näu mena raumara, kurur atap atap kesernuk, roasiret sosop ak kiro aparianik, akan woiaka ko mesin epar moin. <sup>24</sup> Utianik, Jisas ko kiro roasiret mesin kon wou epar mau wa, owon, akan woiaka uru akan ronkat äpu mowon. <sup>25</sup> Ko nukasar kiro roasiret akan woiaka uru owo senek rau äpu marowon, okon, kar ros kiro roasiret akan onok mesin aurau senek wa.

### **Jisas Nikodimas ori**

**3** <sup>1</sup> Kar ro enip Nikodimas, ko kar Juda roasiret akan ro näwäu. Ko Parisi ro. <sup>2</sup> Kar pututu, ko Jisas rawon owa potomara, keser auruwon, “Näu ro, ik äpu na tamukiäüm ro näwäu. Anut nukasar na äsimoisonuk, koumon. Na kurur atap atap keseruram senek kar ros keserau senek wa. Anut nukasar kiro ro pak raunuk, epar ko kiro kurur keserai.”

<sup>3</sup> Jisas nukas ätäi auruwon, “Is epar senes aisom. Inok ro ko ätäi awau wa saräi, kiro ro ko Anut nukan kamwaraun mena kamäun wa aparai.”

<sup>4</sup> Nikodimas nukas ätäi Jisas totorwon, “Ro ko urek sarewon owose ätäi mokoi eteinak saräi? Ko ätäi anak wou uru tonomoi, ätäi awau saremara, naun senek itok ra?”

<sup>5</sup> Jisas nukas ätäi äiewon, “Is epar senes aisom. Inok ro ko an pak Anut nukan Osou Näu orip an jowau wa, ko Anut nukan kamwaraun omoi wa tonai. <sup>6</sup> Roat ak akan enmaksau momonakat aninakat pakan oiäin, utianik, Anut nukan Osou Näus iken totomok awau orip orip rawaun sakau ikiäu. <sup>7</sup> Na okoro ämän aisom mesin ronkat sosop wa owau. Ak ätäi awau sarewe. <sup>8</sup> Urir ko nukasar pemara, maneäu. Na kon jejep karar roiäüm, utianik, ko erapakas pemara, manou, na äpu wa. Kiro senek, roasiret erekapu ak Anut nukan Osou Näus awau sarein ak keseriar keseraiei.”

<sup>9</sup> Nikodimas nukas ätäi auruwon, “Kiro onok owose päi?”

<sup>10</sup> Jisas nukas auruwon, “Na okoro Israel omsau pakan roasiret tamareäüm ro näwäu, na owose kiro onok äpu mau wa? <sup>11</sup> Is na epar senes aisom. Ik kiro ämän rusapai aisoram kiro ik erekapu äpu mianik, aparmun. Utianik, ak kiro ämän rowaun utoi. <sup>12</sup> Is ak okoro omnokou pakan onok awaromin woiaka epar wa mona rai, omar oikan onok awaram nais woiaka epar wa maiei. <sup>13</sup> Okoro omnokou pakan kar ro omar oik wa tone rau. Wa, Ro Nukan Mokoi karar ko omar ute kowon. <sup>14</sup> Meter Moses nukas ro wäpik mena, om puru opok, män totok amauk opok, äsäi mowon senek, roat akas Ro Nukan Mokoi nais keseriai keseraiei. <sup>15</sup> Keseria, inok roasiret ak ko mesin akan woiaka epar miäi akan totomaka awau orip orip rawai.

<sup>16</sup> Anut nukas okoro omnokou pakan roasiret mesin wous meiemara, kon mokoi karartapau äsimornuk, kowon. Ko kiro onok kesernuk, inok roasir ko mesin wou epar mai, ko wa meiäi, kon totok orip orip awau rawai. <sup>17</sup> Owon, Anut nukas kon mokoi okoro omnokou opok roasiret wasarewaraun ro senek Anut nukan amukup ak ämän orip awaraun äsimorau wa, utianik, ko roasiret akan onok aru pakan imwaraun äsimorwon. <sup>18</sup> Inok roasir ko kon mokoi mesin wou epar mowon ko Anut nukan amuk opok ämän wäpik. Utianik, inok roasir ko mesin wou epar mau wa, ko ämän orip. Owon, ko Anut nukan Mokoi karartapau mesin wou epar mau wa. <sup>19</sup> Anut nukas okoro omnokou pakan roasiret keser wasarewarai; Anut nukan arou merek okoro omnokou opok kowon, utianik, okoro omnokou pakan roasiret ak erekapu okoro omnokou pakan onok aru mianik, pututu rawaun woiakas meieäi. Akan woiaka uru onok aru maun karar keseriäi. Keseria, ak kiro Anut nukan arou mesin woiakas meiäu wa. <sup>20</sup> Inok roasiret onok aru miäu, ko Anut nukan arou merek owaun utai. Kiro arou merekus ko onok aru miäu amop muraurnuk, iminemara, kiro arou merek opok wa kowai. <sup>21</sup> Inok roasir ko onok eposek keserai, ko arou merek opok peäu. Owon, kiro roasir sarau monuk, kiro karauk roat akas ko aparaiei.”

### **Jon nukas Jisas mesin äiewon.**

<sup>22</sup> Kiro keser kureanik, Jisas ko kon tamareäu roat pak Jerusalem näu mena utia, Judia provins opok pote om rumukurar raumara, roasiret an jomareäwon\*. <sup>23</sup> Jon ko nais kar an enip Ainon, Salim mena siakup roasiret an jomare rawon. Kiro mena an sosop rau, roasiret sosop ko rawa nona, kos an jomare rawon. <sup>24</sup> (Kiro ses opok, Herot nukas Jon ko karapus owa kuräu wa opok, ko keser ari rawon.)

<sup>25</sup> Jon nukan tamareäu roat pak kar Juda ro pak ak Anut nukan amukup eposek saräun an joiäi onok mesin ketäiein. <sup>26</sup> Keseria, Jon nukan karauk tamareäu roat akas potomana, Jon keser aurin, “Tamukiäüm ro, naka meter kiro ro mesin äiemon Jordan an kasakup san

peäwon pakaima naka pak rawon ätäi ronkate. Rusapai, roasiret erekapu ko rawa potona, kos an jomarora.” <sup>27</sup>Jon nukas ätäi awaromara, äiewon, “Kar ro ko nukasar kar onok keseraun senek itok wa, utianik, Anut nukas sakau nurunuk, epar kiro onok keserai. <sup>28</sup>Ak meter ‘Is Krai wa’ awaromin roin, utianik, Anut nukas is amke äsimoirnuk, koimin. <sup>29</sup>Kar ros asir ounuk, kiro asir kon wau. Ak rowe, kiro ron jaukut akan jaunaka kon asir ori are raunuk, roumana, nepipiriäi. Keseriar kiro ro kounuk, is nepipirim. <sup>30</sup>Kon enip näwäu saräi, isan enim eteinak saräura.

<sup>31</sup>Kiro ro ko omar oikas kowon kos karauk roat erekapu itimware rau. Okoro omnokou pakan roasiret ak okoro omnokou pakan osap mesin areäi. Kiro ro ko omar oikas kowon, kos okoro omnokou pakan roasiret erekapu itimware rau. <sup>32</sup>Ko nukasar kon amukus osap aparwon pak karauk ämän raukus rowon pak roasiret awareäu, utianik, roat sosop kon ämän roianik, woiaka epar mau wa. <sup>33</sup>Inok ro kon ämän jekur roumara, tainorai, ko owo ämän Anut nukas äiäu kiro epar senes amop murai. <sup>34</sup>Kiro ro ko Anut nukas äsimorwon, ko Anut nukan ämän eposek miäu, owon, Anut nukas kon Osou Näu erekapu nuriäu. <sup>35</sup>Momokus kon mokoï mesin wous meieanik, kon sakau erekapu kon ipokup mowon. <sup>36</sup>Inok roasir ko kon mokoï mesin wou epar momoi, kon ämän jekur tainornuk, kon totok orip orip awau rawai. Utianik, inok roasir ko kon ämän sumkäinenuk, kon totok orip orip rawaun sakau wa owai. Anut nukas ko mesin orip orip kasak pe raunuk, usu nuriäu.”

#### **Jisas nukas kar Samaria provins pakan asir pak arewon.**

**4** <sup>1</sup>Jisas nukas Jon itimormara, roasiret sosop an jomaronuk, ko tainori rai kiro karauk roat akas Parisi roat awaroin. <sup>2</sup>(Utianik, Jisas nukas roasiret an jomaraü wa, kon tamareäu roat akas an jomareäin.) <sup>3</sup>Keseria, Näwäu nukas kiro ämän roumara, ko Judia provins utomara, ätäi Galili provins potowon,

<sup>4</sup>Ko kiro apu tainori, Samaria provins pakas potowon. <sup>5</sup>Keseria, ko Samaria provins opok, kar mena enip Sikar pewon. Kiro mena, kar omnokou meter Jekop nukas kon mokoï Josep utomuruwon siakup rawon. <sup>6</sup>Kiro mena kar an oreäi up meter Jekop nukas up tue mowon rawon. Jisas ko apu rumukäu koianik, enip usu sarewon. San näu kamuk, okon, ko pemara, kiro an up siakup tanewon.

<sup>7-8</sup>Kon tamareäu roat ak erekapu näu mena o kau maun manona, Jisas nukarar kiro opok rawon. Raunuk, kar Samaria\* asir ko an oräu nonuk, Jisas nukas kiro asir auruwon, “O asir, is an pätirou, na an ore irota, jam.”

<sup>9</sup>Kesernuk, kiro asires ätäi auruwon, “Na Juda ro, is Samaria asir, na owon is an isaun totoïrom?” Juda roasiret ak Samaria provins pakan roasiret pak ak iwäi senek raiäi, ak karar jaiate wa raiäi.



<sup>10</sup> Jisas nukas ätäi auruwon, “Asir, na Anut nukas owo osap isaun paip musai, pak is pak äpu murom maro, na is airam, ‘Na is an irota, jam.’ Keserta, is na orip orip awau rawaun an isam.”

<sup>11</sup> Kiro asires ätäi auruwon, “Näu ro, okoro an up uru upisa rau, na an oräun baket wäpik. Keseria, na kiro an orip orip awau rawaun äiem erapakan oräu? <sup>12</sup> Okoro an up iken askanai Jekop nukas utomukowon. Ko kon mokoit pak kon opur raut pak ak erekapu kiro an ore jeäin. Nan ronkat Jekop ko ro eteinak, na ro näwäu ra?”

<sup>13</sup> Jisas nukas ätäi auruwon, “Roasiret ak okoro an jeanik, ätäi an pätwarai. <sup>14</sup> Utianik, inok roasir isas an nurita, jai, ko ätäi an wa pätirai. Kiro an isas nuram, kiro kon wou uru, an unik ok pe raiäu senek, raunuk, ko orip orip awau rawai.”

<sup>15</sup> Kiro asires ätäi Jisas auruwon, “Näu ro, is kiro an irota, jam. Keserita, is ätäi an wa pätirai. An oräun ätäi wa kowam.”

<sup>16</sup> Jisas nukas ätäi auruwon, “Na potoinam, nan komut imäinam, ätäi koi.”

<sup>17</sup> Kiro asires ätäi auruwon, “Is ro wäpik.”

Jisas nukas auruwon, “Naka ro wäpik äiem, kiro epar senes airom.

<sup>18</sup> Owon, meter na roat 5 orip owaromon. Kar ro rusapai na pak rau, kiro nan komut senes wa. Na kiro ämän airom, kiro epar.”

<sup>19</sup> Kiro asires ätäi auruwon, “Näu ro, rusapai is na äpu musom, na Anut nukan ämän roianik, areäum ro. <sup>20</sup> Iken asanokot ak okoro omtapau opok tururia, Anut jou muriäin. Utianik, ak Juda roasiret akas Jerusalem näu mena karar Anut jou muraun äiäi.”

<sup>21</sup> Keseria, Jisas nukas kiro asir auruwon, “Asir, na isan ämän mesin nan won epar mo. Kar omre päi ses opok, roasiret ak iken momonek okoro omtapau opok ra, Jerusalem näu mena ra, wa jou muraiei.

<sup>22</sup> Utianik, ak Samaria roasiret, ak Anut jou muriäi, utianik, ak ko jekur äpu mau wa. Ik Juda roasiret ik ko äpu mianik, jou muriäum. Owon, Anut nukas amke Juda roasiret pakaima okoro omnokou pakan roasiret imwaraun paip mowon. <sup>23</sup> Kar omre päi, roasiret akan woiaka epar senes moin, ak epar apu tuku tainorna, Osou Näus sarwarnuk, ak moni rapor jou muraiei. Epar, kiro omre rusapai pe rau. Isan monias roasiret ak kiro onok pakas jou muruna, apwareanik, kon wou näu saräi. <sup>24</sup> Anut ko osou. Keseria, roasiret akas ko jou muraun kon Osou Näu kararas ak sarwarnuk, ak epar apu tainorianik, ko jou muraiei.”

<sup>25</sup> Kiro asires Jisas auruwon, “Is äpu Krais kowai. Kos koianik, onok erekapu ätär mukai.”

<sup>26</sup> Kesernuk, Jisas nukas ätäi äiewon, “Kiro is karar. Rusapai is na pak areram.”

<sup>27</sup> Ko kiro ämän arenuk arenuk, kon tamareäu roat ätäi koianik, kiro asir pak are rawon aparmana, karkairin. Utianik, kar ros keser wa

totorwon, ‘Na owo osap owaurmata, areram? Na owon kiro asir pak areram?’

<sup>28-29</sup>Keseria, kiro asires kon an oräun mis kiro opok utomoi, mena potomara, roasiret awarowon, “Ak kar ro aparau pewe. Kos is owo onok meter kesermin erekapu amop muri airowon. Akan ronkat ko Krais ra?”

<sup>30</sup>Keseria, kiro roasiret akas akan näu mena utia, Jisas aparau potoin.

<sup>31</sup>Kiro ses opokar, kon tamareäu roat akas Jisas o jaun rai sakau aurin, “Näwäu, na o je.”

<sup>32</sup>Utianik, kos ätäi awarowon, “Is o orip, kiro o ak äpu wa.”

<sup>33</sup>Kesernuk, tamareäu roat aka aka areanik, äiein, “Kar ros ko o omuri kowon ra?”

<sup>34</sup>Jisas nukas keser awarowon, “Isan o kiro Anut nukan sarau okoro omnokou opok maun äsimoirnuk, koimin, kon sarau pataraun ronkat tainoruram. <sup>35</sup>Karauk roat akas keser äiäi, ‘Keir 4 orip utia, o awau woian owau,’ utianik, is ak epar senes awarom, woi jekur amiakas aparwe! Awau woian o näu murianik, urek newon owaun itok. <sup>36</sup>Inok ro ko kiro woian o oiäu, Anut nukas totok orip orip awau rawaun sakau ko nurai. Keseria, inok ro o uku weäu pak, inok ro o näu woian oiäu pak, au erek nepipiraieir. <sup>37</sup>Kiro ämän äiäi epar senes, ‘kar ros o uku wenuk, kar ros awau woian o oiäu.’ <sup>38</sup>Is ak äsimwaroita, kiro woia ak sarau wa miäi opok erar pote o owaiei. Karauk roat akas sarau näwäu moin pakan, ak akan o owaiei.”

<sup>39</sup>Samaria provins pakan roasiret sosop akan näu mena rain ak Jisas mesin akan woiaka epar moin, owon, kiro asires Jisas nukas kon onok meter keserwon ämän erekapu auri kurewon mesin awaronuk, roin.

<sup>40</sup>Keseria, Samaria roasiret Jisas siakup koumana, ko ak pak rawaun aurin. Keseria, ko ak pak omre oirori rawon. <sup>41-42</sup>Roasiret sosop ak kon ämän roumana, akan woiaka epar momana, kiro asir aurin, “Ik nas ämän aikomon roumun kiro mesin iken woiok epar mau wa, owon, ikasar kon ämän roumoi, iken woiok epar mukou. Ik äpu ko karar epar okoro omnokou pakan roasiret onok aru miäi pakan ätäi imwaraun ro koi rau.”

### **Jisas nukas kar ro näwäu nukan mokoi jekurwon.**

<sup>43</sup>Jisas kon tamareäu roat pak kiro mena omre oirori utomana, ätäi Galili provins potoin. <sup>44</sup>Jisas nukasar äiewon, “Anut nukan ämän roianik, areäu ro ko nukan omsau opok kon enip jou wäpik, okon, kon ämän tainorau utoi.” <sup>45</sup>Utianik, ko Galili potonuk, kiro pakan roasiret nepipirianik imäiein, owon, ak Pasowa omre opok Jerusalem näu mena toneanik, kurur atap atap kesernuk, aparaun keserin.

<sup>46</sup>Keseria, Jisas Kena mena meter an wain senek etäiwon mena ätäi potowon. Kar gavman ro näwäu Kapaneam mena kon mokoi sip orip rawon. <sup>47</sup>Ko Jisas Judia provins pakas Galili kowon roumara, ko potomoi, kon mokoi Kapaneam mena meiäurnuk, jekuraun rai totorau potowon.

<sup>48</sup>Jisas nukas roasiret rain awarowon, “Ak, woiaka epar wa miäi roasiret. Ak kurur atap atap aparianik, kiro ses karar akan woiaka epar maiei.”

<sup>49</sup>Kiro ro näwäu nukas auruwon, “Näu ro, na is pak wa kouta rai, isan mokoi meiäi.”

<sup>50</sup>Kesernuk, Jisas nukas auruwon, “Na wa iminäu, na ätäi pot, nan mokoi wa meiäi, awau rawai.”

Kiro ro ko Jisas nukan ämän mesin wou epar momara, potowon. <sup>51</sup>Ko apu opok, potonuk potonuk, kon sarau roat akas kurte koianik, aurin, “Nan mokoi meiäu wa, eposek rau.” <sup>52</sup>Kos totwarowon, “Owo ses opok, ko eposek sarewon?”

Akas ätäi aurin, “Kukam sankeu, san näu kamuk, kon sip ute manowon.”

<sup>53</sup>Keseria, momokus kiro ses opakar Jisas nukas ‘Nan mokoi awau rawai’ auruwon ätäi ronkatewon. Keseria, nuka pak kon tupsiu pak erek akan woiaka Jisas mesin epar moin.

<sup>54</sup>Meter Jisas nukas Judia provins utomoi, Galili provins koianik, kar kurur mowon. Kiro ses opok, ko ätäiar koumoi, kiro kurur keserwon.

#### **Jisas nukas kar ro isou meiewon orip jekur mowon.**

**5** <sup>1</sup>Keser kurea, Jisas ko Juda roasiret akan kar tup aparau omre penuk, ko Jerusalem näu mena tonowon. <sup>2</sup>Kiro menan porim rorok, enip Sipsip akan ororok siakup, kar an unik enip, Betesda rawon. (Kiro enip Ibru ämäni.) Kiro an kasakup ou rumukäu 5 orip rain. <sup>3</sup>Kiro owa sip roasiret sosop, amiak utup roasiret, isiaka aru roasiret pak roasiret isiaka meiewon pak rain. [Ak kiro an amuk iriraun kume raiäin. <sup>4</sup>Ak kiro keseriäi, owon, karar muti karar muti Anut Näwäu nukan sarau eitek kiro an unik uru nonuk, an amuk irirruk, aparia, inok sip ro amke kiro an opok nonuk, kon sip manai.] <sup>5</sup>Kiro opok, kar ro woisan 38 orip siräi manau senek wa rawon. <sup>6</sup>Jisas ko kiro ro rawon aparwon. Ko kiro ron woisan rumuk sip orip rawon äpu mianik, kiro ro totorwon, “Nan ronkat na ätäi eposek saräun itok ra?”

<sup>7</sup>Kiro sip ros ätäi auruwon, “Näu ro, okoro opok an amuk iririäu opok kar ros is sareirianik, imäiri ne an opok kureiraun ro wa. Is nam raitar, karas kurte neäu.”

<sup>8</sup>Kesernuk, Jisas nukas auruwon, “Na siräinam, nan pasar oinam, ute man.” <sup>9</sup>Kiro ses opakar kiro ron sip ute manonuk, ko kurte siräianik, kon pasar oumara, manowon.

Kiro omre Juda akan sumaun ses, enip Sabat. <sup>10</sup>Keseria, Juda roat näunäu akas kiro sip ro eposek sarewon aurin, “Okoro sumaun omre, iken sintore ämäni äieü ‘Na nan pasar sumaun omre opok wa ämäi ariäu.’”

<sup>11</sup>Kiro sip ros ätäi awarowon, “Kiro ro is jekuri mowon, nukas ‘Na nan pasar oinam, man’, rai airowon, okon, is kesermin.” <sup>12</sup>Akas ätäi totorin, “Kiro ro inos aisonuk, na kiro onok kesermon? Ik kiro ro ätär muk.”

<sup>13</sup>Utianik, kiro ro eposek sarewon ko inokos jekur mowon nuka nais äpu wa. Roasiret sosop kiro opok rauna, okon, Jisas ko kiro kamukas manowon.

<sup>14</sup>Kar omre opok, Jisas nukas kiro ro tup ou năwău owa tararmara, auruwon, “Na rou, na rusapai eposek sarem, keseria, na ätäi ätäi onok aru wa keserau. Na keserta rai, ätäi usu năwău senes owam.” <sup>15</sup>Kesernuk, kiro ros Jisas äpu momoi, potomara, Juda roat năunău Jisas nukas ko jekur mowon rai pote awarowon. <sup>16</sup>Jisas ko sumaun omre opok kiro onok keserwon, okon, Juda roat năunău ak Jisas aru muraun keserin. <sup>17</sup>Jisas nukas awarowon, “Isan moni ko orip orip sarau mora, okon, is nais sarau moram.” <sup>18</sup>Keseria, kiro âmănis Juda roat năunău sirăi maronuk, ak kasiaka năwău penuk, Jisas wena, meiaun keserin. Ko sumaun omre nukan sintore âmăn itimorwon, pak nukasar awarowon, ‘Anut isan moni’. Ko kiro âmăn keser äiewon, ko nukasar isaka Anut äiewon. Akan ronkat ko onok aru oiroror mowon, okon, ak ko wena, meiaun keserin.

#### **Anut nukan Mokoi ko sarau maun enip orip.**

<sup>19</sup>Keseria, Jisas nukas akan ronkat äpu momara, ätäi keser awarowon, “Is ak epar senes awarom, Mokoi ko kar onok kon ronkat pakaima keserau wa, ko kon Momokus owo onok kesernuk aparmara, kon Mokois keseriar keseriău. Owo onok Momokus kesernuk, kon Mokois nais keseriău. <sup>20</sup>Momokus kon Mokoin wous meiemara, owo onok nukas keseriăwon siar kon Mokoi tamuriău. Ko kon Mokoi onok eposek senes ätär murunuk, ak ko kiro onok keserai aparianik, karkairaiei. <sup>21</sup>Momokus meiăi roat sirăi mareanik, totomaka awau orip orip rawaun ariău senek, kon Mokois nais kon ronkat pakas karauk roat keseriar kesewarai. <sup>22</sup>Momokus roasiret wa wasarewarai. Kiro sarau erekapu kon Mokoi nuruwon. <sup>23</sup>Keseria, roasiret erekapu Momok nukan enip jou muriăi senek, kon Mokoin enip nais jou muriăi. Momokus Mokoi äsimornuk, kowon, okon, inok ro ko Mokoin enip wa jou murai, Momokun enip nais wa jou murai.

<sup>24</sup>Is epar senes awarom, inok ro ko isan âmăn roumara, is äsimoirnuk, koimin ro mesin kon wou epar mai, kon totok orip orip awau rawai. Kos kiro ron onok wa wasare murai. Kos meiaun onok itimorwon, rusapai awau orip orip rau. <sup>25</sup>Is ak epar senes awarom, omre păi äiein rusapai ek pe rau, meiein roat ak Anut nukan Mokoin âmăn rowaiei. Kon âmăn rowaiei roat ak sirăumoi, orip orip awau rawaiei. <sup>26</sup>Moni ko nukasar awau rawaun sakau orip. Kos Mokoi kiro sakau nuruwon. Kesernuk, ko nais nukasar awau rawaun sakau orip. <sup>27</sup>Ko Ro Nukan Mokoi, okon,

Momokus roasiret wasarewaraun sakau nuruwon. <sup>28-29</sup> Ak kiro ämän roumoi, ronkat sosop wa owau. Omre päi opok meiein roasiret ak kon ämän roumana, ak siräianik, up uruas kowaiei. Roasiret ak onok eposek miäin, ak ätai siräimoi, akan totomaka orip orip awau rawaun owaiei. Kiro roasiret ak onok aru miäin ak siräuna, wasarewaraun ros akan onok aru aparmoi, ak erekapu aru maiei awarai.”

**Karauk roat akas Jisas ko inok äiein.**

<sup>30</sup> Jisas nukas ätai awarowon, “Is isan ronkat pakas kar onok wa keseriäim. Isan monias is owose roasiret wasarewaraun aironuk, is keseriar wasarewareäim. Keseria, isan wasarewareäim onok eposek, owon, is isakasar isan ronkat pakas wa keseriäim. Is Moni nukasar roasiret wasarewaraun ronkat ironuk, keseriäim. Is isan woi ereraun wa keseriäim, is kiro ro is äsimoirnuk, koimin nukan wou ereraun keseriäim.

<sup>31</sup> Ak rowe, isakasar isaka mesin ämän maroita, karauk roat ak isan ämän mesin akan woiaka epar wa maiei. <sup>32-33</sup> Utianik, kar ros is mesin ämän maronuk, ak kon ämän roumoi, akan woiaka epar maun itok. Jon ko an jomareäwon ro, ko isan enim amop me ariäwon. Ak erekapu kon ämän rowaun rai potoin. Is ak epar senes awarom, kiro ro ko is mesin ämän äiewon kiro epar senes. <sup>34</sup> Omnokou pakan roat ak isan enim amop me ariain roat mesin ekep ronkatwarau wa, utianik, isan ronkat Anut nukas akan onok aru pakan imwaraun, is ak okoro ämän ko mesin awarom. <sup>35</sup> Jon ko arou senek, roasiret arou marowon. Ak kon arou aparianik, nepipirmoi, om ses katu kiro arou opok raiäin.

<sup>36</sup> Kar onok is mesin äläu. Kiro Jon nukan ämän itimoriäü. Kiro sarau isan monias is maun irowon, is rusapai moram. Ak kiro sarau aparianik, äpu maiei ko is äsimoirnuk, koimin. Kiro onokun, okoro sarau rusapai moram Jon nukas äiewon amop murou. <sup>37</sup> Moni nukasar is äsimoirnuk, koimin, nukasar isan enim amop murowon. Ak kon pätu rowau wa. Ak kon nepu aparau wa. <sup>38</sup> Ak isan monias is äsimoirnuk, koimin, ko mesin akan woiaka epar mau wa, okon, kon ämän nais akan woiaka uru rawau wa. <sup>39</sup> Ak orip orip Anut nukan ämän ninareäi, kiro akan ronkat Anut nukan jeris ak awau orip orip rawaun rai keseriäi. Kiro jer wein kiro is mesin äiein. <sup>40</sup> Utianik, ak is rawa awau orip orip rawaun kowau utoi.

<sup>41</sup> Is roat akas isan enim jou muraun rai wa awarom. <sup>42</sup> Utianik, is akan onok äpu. Ak Anut mesin woiakas wa meiäi. <sup>43</sup> Is monian sakau orip koimin. Ak isan ämän rowau utoi, utianik, kar ro ko nukan sakau orip kounuk, ak kon ämän roiäi. <sup>44</sup> Ak akan jaunakat akas akan enmak jou maraun keseriäi. Utianik, kiro enip näwäü Anut nuka pakaima karar koiäü, ak kiro owaun utorai. Ak kiro onok tainormoi, is mesin akan woiaka owose epar maiei? <sup>45</sup> Is ak isan monian amukup akan enmakap ämän moram rai wa ronkatewe. Wa senes wa. Kiro ro Moses meter akan

ronkat ‘ko ik sareikai’ rai, ko jou muroin, kos akan enmakap ämän mai.  
<sup>46</sup>Ak Moses nukan ämän roumoi, akan woiaka epar moin maro, ak isan  
 ämän nais roumoi, woiaka epar mowoi. Owon, kos kiro ämän is mesin jer  
 wewon. <sup>47</sup>Utianik, ak kiro ämän kos jer wewon roumoi, akan woiaka epar  
 mau wa, okon, owose isan ämän nais ak roumoi, woiaka epar maiei?”

**Jisas nukas roat sosop, 5,000 orip o arowon.**

*(Matiu 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)*

**6** <sup>1</sup>Jisas ko kiro ämän roasiret are kuremara, ous atat kon tamareäu  
 roat pak Galili An Unik karaima potoin. Kiro an unik kon kar enip  
 Taiberias. <sup>2</sup>Kos roasiret sip orip jekwaronuk, roasiret sosop ko kiro kurur  
 keserwon aparianik, ak tainori potoin. <sup>3</sup>Jisas ko omtorou opok tonomara,  
 kon tamareäu roat pak tanewon. <sup>4</sup>Kiro Juda akan tup apariäi ses opok,  
 Juda akan askanai Moses pak meter Ijip omsau ute koin ronkateäi tup,  
 enip Pasowa, siakup pe rau.

<sup>5</sup>Jisas ko amuk kurewon, roasiret sosop ko siakup kouna, apwaromara,  
 kos kon tamareäu ro Filip keser totorwon, “Ik o erapakan kau momoi,  
 okoro roasiret arota, jaiei?” <sup>6</sup>Jisas ko owo onok nukasar keseraun äpu  
 momara, Filip nukan ronkat ate aparaun totorwon.

<sup>7</sup>Filip nukas ätäi äiewon, “Utianik, roasiret sosop rai, keseria, ik  
 aiauk 200 kina oripas bret kau mianik, roasiret erekapu karar karar o  
 eteinanak arota, jaiei. Kiro nais itok wa.”

<sup>8-9</sup>Kar Jisas nukan tamareäu ro Andru, ko Pita nukan amak, kos Jisas  
 auruwon, “Kar mokoi kon bret bari 5 orip, pak was oiroror pak ate rau.  
 Utianik, roasiret sosop kiro o araun senek itok wa.”

<sup>10</sup>Amurik eposek sosop rawon. Keseria, Jisas nukas kon tamareäu roat  
 awarowon, “Ak roasiret awarona, tanäiei.” Keseria, tamareäu roat akas  
 roasiret tanäun awarona, ak erekapu tane potoin. Kiro tanein roat sosop,  
 5,000 orip. <sup>11</sup>Ak tanena, Jisas nukas kiro mokoin bret oumara, Anut  
 ‘pere’ aurianik, pärärnuk, kon tamareäu roat akas kiro roasiret tane rain  
 erekapu are potoin. Was nais oumara, keseriar kesernuk, roasiret jeanik,  
 ak nokomaka pewon.

<sup>12</sup>Kiro roasiret erekapu nokomaka penuk, Jisas nukas kon tamareäu  
 roat awarowon, “Ak kiro o autau utoin wa sakarau erekapu turur maiei.”  
<sup>13</sup>Keseria, akas kiro o roasiret akas autau utoin turur momana, basket 12  
 orip ok pe moin.

<sup>14</sup>Roasiret ak kiro kurur Jisas nukas keserwon aparmana, äiein, “Epar  
 senes, okoro ro ko Anut nukan ämän roianik, areäu ro meter Anut nukas  
 okoro omnokou opok äsimornuk, kowaun äiewon.” <sup>15</sup>Ak Jisas sakau  
 ateanik, akan kamwareäu ro näwäu king sare maun ronkate rain. Jisas  
 ko akan ronkat äpu momoi, ko nukarar ak utware omtorou oik tonomara,  
 rawon.

**Jisas ko Galili An Unik oikas ari ari potowon.**

*(Matiu 14:22-33; Mak 6:45-52)*

16-17 Iukärir sare kounuk kounuk, Jisas nukan tamareäu roat Galili An Unik kasakup nemana, ous oik toneanik, ätäi Kapaneam mena potaun potoin. Om kiritirmoi, pututu sarenuk, Jisas ko ak siarakap kowau wa. 18 Urir sakau näwäu senes peanik, mas an siräi mowon. 19-20 Jisas nukan tamareäu roat an unik kamuk pote rauna, Jisas ko kiro an unik oikas ari ari, kiro ous ak potoin opok kowon. Ak ko aparianik, sakau iminena, kos awarowon, “Okoro isaka. Ak wa iminäu.” 21 Kesernuk, ak woiaka ereria, kiro ous uru imäi mona, tononuk, ous kiro mena potaun keserin opok kurte potoin.

22 Ninoinus, tapera, roasiret sosop ak an unik karaima rain ak äpu kukam ous karar rawon aparin. Ak äpu Jisas ko kon tamareäu roat pak kiro ous oikas manau wa. Tamareäu roat akarar manoin. 23 Karauk ous Taiberias mena utomoi, an unik kasakup poteanik, meter Näwäu nukas Anut aumara, roasiret bret aronuk, jein opok pein. 24 Roasiret ak Jisas kon tamareäu roat pak apwarau wa, okon, ak karauk ous oik toneanik, Jisas itane Kapaneam mena potoin.

**Jisas ko awau rawaun bret.**

25 Roasiret akas pote, Jisas an kasakup karaima tararianik, totorin, “Näu ro, na okoro opok esepa koumon?”

26 Jisas nukas ätäi awarowon, “Is epar senes awarom, ak is kurur atap atap ätär maromin mesin itaneirau wa, ak kiro bret aromin nokomaka pewonus, tainori koi. 27 Ak kiro o kurte poomreäu mesin wa sarau sakau mowe, ak o awau orip orip rawaun mesin sarau mowe. Kiro o Ro Nukan Mokois arai, owon, momonok Anut nukas kon wou erermara, sakau nuruwon.”

28 Keseria, akas ätäi Jisas totorin, “Ik owo sarau momoi, Anut nukan ronkat tainorau?”

29 Keserna, Jisas nukas ätäi keser awarowon, “Anut nukan sarau kesek, ak kiro ro Anut nukas äsimornuk, kowon mesin akan woiaka epar mowe.”

30 Ak kiro ämän roumoi, akas ätäi keser totorin, “Na owo kurur mota, ik apaisomoi, iken woiok epar mai? Na owosäm? 31 Iken asanokot meter ro wäpik mena om puru opok kar o enip mana\* jein. Meter Anut nukan ämäni keser äiewon, ‘Kos ak omar oikan bret aronuk, jein.’”

*Kisim Bek 16:4*

32 Jisas nukas ätäiar awarowon, “Is epar senes awarom, Moses nukas omar oikan bret arau wa. Isan monias epar omar oikan bret ariäu. 33 Kiro bret Anut nukas ariäu, ko omar oikas koianik, okoro omnokou opokan roasiret awau orip orip rawaun sakau ariäu.”

<sup>34</sup> Keseria, akas Jisas aurin, “Näu ro, nas ik orip orip kiro bret ikam.”

<sup>35</sup> Jisas nukas ätäi awarowon, “Isakasar is kiro awau orip orip rawaun bret. Inok roasir is siarap koumara, kon wou is mesin epar mai, kiro roasir ko sou wa wäi, ko an wa pätirai. <sup>36</sup> Utianik, is meter awaromin, ak is apairoin, sinuk, akan woiaka isanun epar mau wa. <sup>37</sup> Isan monias roasiret is irowon, ak erekapu is siarap kowaiei. Inok roasir ko is siarap kowai, isas ko wa emeram. <sup>38</sup> Owon, is isakan ronkatis sarau maun omar ute kowau wa, kiro äsimoirowon ro nukan sarau muraun äsimoirnuk, koimin. <sup>39</sup> Kiro äsimoirowon ro nukan ronkatis äsimoirnuk, koimin, okon, kos kar roasir is irai isas ko wa utam. Tawa omnokou wasaräun omre opok, ätäi ko awau orip orip rawaun siräi muram. <sup>40</sup> Inok roasir mokoi aparmara, kon wou epar mai ko awau orip orip rawai. Epar, kiro isan monian ronkat. Isas okoro omnokou wasaräun ses opok kiro roasir ätäi siräi muram.”

<sup>41</sup> Juda roat näunäu ak Jisas nukas ko omar oikan bret äiewon roumana, ak kasiaka penuk, kon enkup ämän sosop moin. <sup>42</sup> Keseria, akas aka aka areanik, äiein, “Okoro ro ko Jisas, Josep nukan mokoi. Kon momok anak ori ik äpu. Owoseanik, ko rusa äieu ‘is omar oikas koimin’ äieu?”

<sup>43</sup> Jisas nukas awarowon, “Ak aka aka wa tukätäiäu. <sup>44</sup> Kar ro ko nukarar kon ronkatis is siarap kowau senek wa, moni nukasar kon ronkat siräi murianik, is siarap imäi kowai. Meienuk, tawa wasaräun ses opok, isas ätäi ko siräi muram. <sup>45</sup> Karauk Anut nukan ämän roianik, areain roat akas keser jer wein, ‘Roasiret erekapu Anut nukas tamarai.’ *Aisaia 54:13*

Inok roasir monian ämän roumara, tainorai ko is siarap kowai. <sup>46</sup> Kar ros Momonok wa apari rau. Kiro ro ko Anut pak rawonus, kowon ko karar Momonok aparwon. <sup>47</sup> Is epar senes awarom, inok roasir kon wou is mesin epar mai, kiro roasir ko orip orip awau rawai. <sup>48</sup> Isakasar awau orip orip rawaun bret. <sup>49</sup> Meter akan asanakat ro wäpik mena om puru opok kar o enip ‘mana’ jein, ak erekapu meiein. <sup>50</sup> Utianik, kiro bret omar utomara, kowon, inok ro kiro bret jai ko wa meiäi. <sup>51</sup> Is kiro awau orip orip rawaun bret omar oikas koimin, inok ro ko kiro bret jai, ko awau orip orip rawai. Kiro bret nurita, jai, kiro isakan tokou. Kiro omnokou pakan roasiret aroita, ak awau orip orip rawaiei.”

<sup>52</sup> Ko keser awaronuk, Juda roasiret aka aka ämänis tukätäumoi, äiein, “Kiro ro nukasar nukan tokou ik jaun owose ikai?”

<sup>53</sup> Jisas nukas ätäi keser awarowon, “Is epar senes awarom, inok roasir ko Ro Nukan Mokoin tokou karian pak wa jenuk rai, kiro roasir ko awau orip orip wa rawai. <sup>54</sup> Inok roasir ko isan tokou karian pak jai, kon totok awau orip orip rawai. Tawa wasarewaraun ses opok isas ko ätäi awau rawaun siräi muram. <sup>55</sup> Isan tokou kiro epar o isan karian kiro epar an. <sup>56</sup> Inok roasir ko isan tokou karian pak jai, kon totok is pak pasairi



rawai, isan totom nais ko pak pasar rawam. <sup>57</sup>Isan moni orip orip awau rau nukas is äsimoirowon. Is kon sakau pakas awau raim, kiro keseriar, inok roasir isan tokou jai ko awau orip orip rawai. <sup>58</sup>Okoro bret omar utomara, kowon, kiro bret akan asanakat akas jeanik, meiein senek wa. Inok roasir ko okoro bret jai ko awau orip orip rawai.”

<sup>59</sup>Jisas nukas Kapaneam mena, Juda roasiret akan tururiäi owa, kiro ämän marowon.

### Awau orip orip rawaun ämän

<sup>60</sup>Jisas nukan tamareäu roat sosop ak kon ämän roumana, äiein, “Kiro ämän usuäu, inok ro ko tainoraun itok?”

<sup>61</sup>Jisas nukas kon tamareäu roat akan ronkat aru moin äpu momara, awarowon, “Kiro ämänis akan ronkat aru marou ra? <sup>62</sup>Utianik, ak Ro Nukan Mokoi meter rawon mena ätäi tononuk, aparmoi, ak owosäiei? <sup>63</sup>Osou Näus ro awau rawaun sakau nurai. Iken enmoksau ik wa sareikai. Kiro ämän is awarom, kiro Osou Näus irowon. Ak kiro ämän roianik, ak awau rawaiei. <sup>64</sup>Utianik, karauk roasiret ak kamuk opok rai, akan woiaka epar mau wa.” Kiro roat akan woiaka epar mau wa, Jisas ko meterar äpu mowon. Kiro ros ko iwäi jaukut ipiakap murai ro, ko nais äpu mowon. <sup>65</sup>Keseria, kos äiewon, “Kiro onokun is awaromin, utianik, isan monias ro is siarap kowaun sakau wa nurunuk rai, kiro ro is siarap wa kowai.”

<sup>66</sup>Jisas nukas kiro ämän äiewon mesin, nukan karauk tamareäu roat ak ko ute manoin. Ak ko ätäi tainori ariäu wa.

<sup>67</sup>Keserna, Jisas nukas kon tamareäu roat 12 orip totwarowon, “Ak nais is utoire manaiei ra?”

<sup>68</sup>Saimon-Pita nukas ätäi ämän auruwon, “Näwäu, ik inok rawa manau? Nakan ämän kiro awau orip orip rawaun ämän aikom. <sup>69</sup>Rusapai ik iken woik na mesin epar mukonuk, naka ro suku senes, na Anut pakas koumon äpu musom.”

<sup>70</sup>Jisas nukas ätäi awarowon, “Isakasar ak 12 orip sare maromin. Utianik, karar ro ko ak kamuk opok kon wou uru osou aru orip rau.”

<sup>71</sup>(Ko Saimon-Iskariot nukan mokoi, Judas mesin äiewon. Ko Jisas nukan tamareäu ro, utianik, kos tawa Jisas kon iwäi jaukut akan ipiakap mai.)

### Jisas nukan amakut akas ko mesin woiaka epar mau wa.

**7** <sup>1</sup>Jisas ko kiro ämän aware kuremara, ko Galili provins mena apari apari potowon. Ko ätäi Judia provins potau wa, owon, Juda roat näunäu akas wena, meiäun apu itane rain. <sup>2</sup>Kiro Juda roasiret akan tup ak wain woia ser ou opok raiäin omre\* pe rau. <sup>3</sup>Keseria, Jisas nukan amakut akas aurin, “Na okoro mena utoinam, Judia provins opok man. Keseria, nan tamareäum roat nasar kurur atap atap mota, ak apaisaurai.

<sup>4</sup>Kar ro ko enip jou muraun kon sarau wa ämäi miäu. Na roasiret akan amiakap nan sarau miäum, Keserta, okoro omnokou pakan roasiret erekapu äpu musaiei.” <sup>5</sup>Kon amakut kiro ämän moin, owon, ak nais ko mesin akan woiaka epar mau wa.

<sup>6</sup>Jisas nukas ätäi awarowon, “Isan potaun omre päu wa rau. Utianik, ak omre sepuk sepuk potaun itok. <sup>7</sup>Okoro omnokou pakan roasiret ak sauk wa mareäi, ak is sauk muriäi. Isas ak okoro omnokou pakan onok aru miäi awareäim, okon, ak kiro mesin is sauk muriäi. <sup>8</sup>Isan omre päu wa rau, okon, is [kiro omre] tup aparaun wa potam, akarar potowe.” <sup>9</sup>Ko keser awaromara, ko Galili provins rawon.

<sup>10</sup>Kon amakut erekapu ak kiro ou eteinak opok raiäi nukan tup aparaun Jerusalem näu mena tonona, ko ämäi ämäi ruris tainware tonowon. Ko amop potau wa. <sup>11</sup>Kiro tup opok Juda roat näunäu akas ko itanemana, äiein, “Kiro ro ko erapok rau?”

<sup>12</sup>Roasiret sosop kiro kamuk aka aka ospasi pakaima Jisas mesin äiein, “Ko ro eposek.” Keserna, karauk akas äiein, “Wa, ko roasiret sätwäreäu.” <sup>13</sup>Utianik, kar ros ämän amop aräu senek wa, owon, ak Juda roat näunäu iminewaroin.

<sup>14</sup>Kiro tup jou muriäi omre kamuk opok raunuk, Jisas nukas tup ou näwäu owa tonomara, roasiret amop Anut nukan ämän marowon. <sup>15</sup>Juda roat näunäu ak Jisas nukas ämän marowon roumana, karkairianik, äiein, “Okoro ro ko skul näwäu opok manau wa, ko owose kiro ämän äpu miäu?”

<sup>16</sup>Jisas nukas akan ämän roumara, awarowon, “Is okoro ämän awarom kiro isan ronkat pakaima wa, kiro Anut nukan ämän, nukasar is äsimoirnuk, koimin. <sup>17</sup>Inok ro ko Anut nukan ronkat suku tainoraun rawai ro, is okoro ämän moram Anut nuka pakan ra, isan ronkat pakas moram ra, ko äpu mai. <sup>18</sup>Inok ro ko nukan ronkat pakas ämän äiäu, ko nukan enip jou maun keseriäu. Inok ro kon äsimorwon ron enip jou muraun ämän miäu, ko wa sätäiäu, kiro ro ko suku. <sup>19</sup>Meter Moses nukas sintore ämän awarowon, ak erekapu äpu. Ak kiro sintore ämän jekur tainorau wa. Ak owon is iworaun keserurai?”

<sup>20</sup>Roasiret sosop rain akas äiein, “Osou aru nan won uru rau. Inokot akas na iwosauri?”

<sup>21</sup>Jisas nukas ätäi awarowon, “Is kurur karar momin ak aparmana, karkairin. <sup>22</sup>Ak rowe, Moses nukas akan mokoit akan enmak kerau patiraun\* sintore ämän arowon. Keserianik, ak sumaun omre opok akan enmak kerau patariäi. Kiro enmak kerau patiraun onok Moses pakas kowau wa, kiro askanai pakas kowon. <sup>23</sup>Kiro ak Moses nukan sintore ämän tainoraun akan mokoit akan enmak kerau sumaun omre opok patiriäi. Isas kar ron enipsau sumaun omre opok erekapu jekur momin mesin akas is pak owon iwäi rai? <sup>24</sup>Ak akan amiakas owo osap

eposek wa wasare aparau. Ak onok eposek pakas osap erekapu raporiar wasarewe.”

### **Karauk roat akan ronkat Jisas ko Krai äiein.**

<sup>25</sup>Karauk Jerusalem roasiret akas Jisas nukas kiro ämän awarowon roianik, äiein, “Okoro ro ko Juda akan roat näunäu akas wena, meäün areai ra? <sup>26</sup>Aparwe, ko roasiret amiakap ämän amop arera. Kar ros ko enkup ämän mau wa. Roat näunäu akan ronkat ko epar Krai ra? <sup>27</sup>Ik okoro ron mena äpu, utianik, Krai penuk, ko erapakas pewon kar ros äpu wa mai.”

<sup>28</sup>Jisas tup ou näwäu uru roasiret ämän maromara, sakau awarowon, “Ak isaka pak isan mena pak epar äpu ra? Is isan ronkat pakas kowau wa, kiro ros äsimoirowon ko epar senes rau. Ak ko äpu wa. <sup>29</sup>Utianik, is ko äpu. Is ko pak raimin, kos äsimoirnuk, koimin.”

<sup>30</sup>Keser äienuk, roumana, kiro roat akas ko sakau ataurin. Kar ros sakau atau wa, owon, kon sakau ataun omre päu wa rau. <sup>31</sup>Utianik, karauk roasiret sosop kiro kamuk rain akan woiaka epar moin, owon, akas äiein, “Krai kounuk, okoro ron kurur atap atap miäu kos itimorai ra? Iken ronkat ko wa.”

### **Juda roat näunäu akas Jisas sakau ataun akan marai roat äsimwarona, koin.**

<sup>32</sup>Roasiret akas Jisas nukas kurur atap atap mowon mesin ämän sosop ospasi äuna, Parisi roat akas roumoi, Anut kamuk raiäi roat näunäu pak tururmana, akan marai roat Jisas sakau ataun äsimwarona, potoin.

<sup>33</sup>Keseria, Jisas nukas awarowon, “Is ak pak ekep wa rawam. Is kiro ros äsimoirnuk, koimin ko rawa ätäi manam. <sup>34</sup>Kiro ses opok, akas is itaneiraiei, utianik, ak is wa apairaiiei. Is rawam mena ak wa kowaiei.”

<sup>35</sup>Ko keser arenuk, Juda roat näunäu aka aka arein, “Okoro ro erapok manaurmara, ik ko wa tararam aikou? Ko Grik omsau iken karauk roasiret rai opok potomara, kiro opok Grik roasiret tamaraun äieu ra?

<sup>36</sup>Ko owo mesin äumara, ‘Ak is itaneiraiei, utianik, ak is wa apairaiiei. Is rawam mena ak wa kowaiei,’ äieu, kiro ämän onoktapau owo senek?”

### **Awau orip orip rawaun an.**

<sup>37</sup>Kiro ser owa raiäin tup pataraun omre opok kiro kon omre näwäu senes. Kiro omre opok Jisas nukas siräumara, amop keser äiewon, “Rowe, inok roasir ko an pätirnuk, ko is siarap koumara, an jai. <sup>38</sup>Meter Anut nukan ämäni äiewon, ‘Inok roasir is mesin wou epar mai, kon wou uru orip orip rawaun an ok pemara, kure nai.’” <sup>39</sup>Ko Anut nukan Osou Näu mesin äiewon, ‘Inok ro ko mesin wou epar mai kiro Osou Näu owai,’ äiewon. Kiro ses, Jisas ko omar oik tonau wa, okon, Anut nukas Osou Näu äsimornuk, kowau wa rau.

**Roasiret akas Jisas mesin ämän atap atap moin.**

<sup>40</sup>Roasiret akas kiro ämän roumoi, äiein, “Epar senes, kiro ro ko Anut nukan ämän roianik, areäu ro. Anut nukas äsimornuk, kowaun rai äiewon.”

<sup>41</sup>Karauk akas äiein, “Ko Kraiss, Anut nukas kon roasiret ätäi imwaraun äsimornuk, kowon.”

Utianik, karauk akas äiein, “Krais ko Galili pakas päi ra? Wa senes wa. <sup>42</sup>Anut nukan ämäni äiein, ‘Krais ko Devit nukan tupsiu pakas päi, ko Betlehem mena meter Devit rawon opok päi.’” <sup>43</sup>Keseria, roasiret ak Jisas mesin ronkat sosop mianik, aka aka inäumoi, tupsiu oiroror sarein. <sup>44</sup>Karauk roat akas ko sakau ataurin, utianik, kar ros ko sakau atau wa.

**Roat näunäu ak Jisas mesin woiaka epar mau wa.**

<sup>45</sup>Keseria, kiro tup owan marai roat ak ätäi Anut kamuk raiäi roat näunäu pak Parisi roat pak siarakap potona, akas keser awaroin, “Ak owon ko imäi kowau utoi?”

<sup>46</sup>Keserna, marai roat akas ätäi awaroin, “Ko ämän mora senek, kar ros kesek ämän wa miäu.”

<sup>47</sup>Keseria, Parisi roat akas ätäi awaroin, “Kos ak nais atonwarou ra? <sup>48</sup>Ik roat näunäu pak Parisi roat kamuk opok, kar ro ko mesin wou epar mowon ra? Wa. <sup>49</sup>Utianik, okoro roasiret ak sintore ämän äpu wa, ak ko mesin woiaka epar moin, ak Anut nukas erekapu aru marai.”

<sup>50-51</sup>Nikodimas kiro ro ko meter Jisas siakup potowon ko kiro roat näunäu akan jaunaka, kos keser awarowon, “Iken sintore ämäni kar ron ämän erar wasare murau, äieu ra? Wa senes wa. Ik kon oksaus ämän aikonuk, kon ämän owo senek mai roia, epar kon ämän wasare murau.”

<sup>52</sup>Akas ko ätäi aurin, “Utianik, na nais, na Galili ro ra? Na Anut nukan ämän jekur ninareinam, äpu mo, Anut nukan ämän roianik, areäun ro kar ko Galili provins pakas wa päi.”

<sup>53</sup>[Keseria, roasiret ak akan mena atap atap manona, Jisas ko Olivet omtapau opok tonowon.

**Karauk roat akas kar asir kar ro pak ariewon sakau atoin.**

**8** <sup>1</sup>Jisas ko Olivet omtapau opok tonowon. <sup>2</sup>Ninowonus, tapera senes, siräianik, ätäi tup owa tonowon. Roasiret erekapu ak ko siakup koi tururna, ko tanemara, Anut nukan ämän marowon. <sup>3</sup>Sintore ämän tamareäi roat\* pak Parisi roat pak akas kar asir ko kar ro pak ariewon sakau ateanik, koi roasiret akan amiakap tai moin. <sup>4</sup>Akas pemana, Jisas aurin, “Näu ro, okoro asir ko kar ro pak ariewon aparmun. <sup>5</sup>Iken sintore ämän Moses nukas ikowonus keser äieu, ‘Kiro keserai asir ko aiaukus weta, meiäi.’ Nan ronkat owo senek?” <sup>6</sup>Akas Jisas kiro ämän atonorianik, sakau ataun rai keserin.

Jisas ko kuoinemara, ipous omnokou opok jer we rawon. <sup>7</sup>Akas ko kakap totor rauna, kos ak apwaromara, awarowon, “Inok ro ko meter onok aru wa miäü, kos amke kiro asir aiaukus wenuk, meiäura.”

<sup>8</sup>Keseria, ko ätäiar kuoinemara, omnokou opok jer wewon.

<sup>9</sup>Ak kiro ämän arenuk, roumana, näu roat ak karar karar erekapu amke ute manona, karauk roat ruris manoin. Jisas ko nukarar omnokou opok jer we we raunuk, kiro asir ko siakup tai rawon siar rawon. <sup>10</sup>Kos kiro asir aparmara, auruwon, “Kiro roat esein? Na onok aru momon äiäun ro kar rawau wa ra?”

<sup>11</sup>Kiro asires auruwon, “Näu ro, kar ro rawau wa.”

Kesernuk, Jisas nukas ätäi auruwon, “Kiro itok, is nais na onok aru momon rai wa aisam. Utianik, na potoinam, kiro onok aru ätäiar wa keserau.”]

### **Jisas ko okoro omnokou pakan roasiret akan arou**

<sup>12</sup>Kar omre opok, Jisas nukas roasiret awarowon, “Isakasar, is okoro omnokou pakan roasiret akan arou. Inok roasir is tainoirai, ko pututu wa ariäü, kon totok arou opok orip orip rawai.”

<sup>13</sup>Parisi roat akas kiro ämän roumoi, Jisas ätäi aurin, “Na kiro ämän ko mesin arem, kiro epar wa, kiro nakan ronkat pakaima areram.”

<sup>14</sup>Jisas nukas awarowon, “Wa, kiro epar. Is okoro ämän isaka mesin äiem, okoro ämän awarom kiro epar senes. Is erapakas koimin, ätäi erapakas manam, is äpu. Is erapakas koimin, ätäi erapakas manam, ak äpu wa.

<sup>15</sup>Akas okoro omnokou pakan onokus roasiret wasarewareäi. Isas kar roasir nukan onok wa wasare muriäim. <sup>16</sup>Utianik, isas roasiret wasarewaraun maro, is jekur wasarewarowom. Owon, is isakarak rawau wa, isan moni äsimoirowon ro, nuka is pak rau. <sup>17</sup>Akan sintore ämän opok ämän keser jer wein rau, ‘ro oioror awan ämän karar maieir kiro ämän epar senes’. <sup>18</sup>Is isaka mesin awareäim, isan moni kos is äsimoirowon ko nais is mesin äiäü.”

<sup>19</sup>Akas ätäi totorin, “Nan momon kiro erapok rau?”

Jisas nukas ätäi awarowon, “Ak is woweiroi, isan moni nais wowäiei. Ak is äpu muroi maro, isan moni nais äpu mowoi.” <sup>20</sup>Jisas tup ou näwäü owa, aiauk miäin omoi siakup raumara, kiro ämän erekapu awarowon. Kar ros ko sakau atau senek wa, owon, kon sakau ataun omre päu wa rau.

### **Is manam mena ak wa manaei.**

<sup>21</sup>Jisas nukas ätäi awarowon, “Is manaita, akas is itaneiraiei. Utianik, ak is wa apairaei. Ak onok aru orip orip momoi, meiäiei. Is manam mena ak wa manaei.”

<sup>22</sup>Keseria, Juda roat näunäü akas kiro ämän roumoi, äiein, “Ko owosäun keser äieü, ‘Is manam mena ak wa manaei’? Ko nukasar nuka wenuk, meiäi ra?”

<sup>23</sup> Jisas nukas keser awarowon, “Ak okoro omnokou pakan tupsiu. Is omar oikan. Ak okoro omnokou pakan, utianik, is okoro omnokou pakan wa. <sup>24</sup> Kiro onokun, is awarom, ak akan onok aru orip orip momoi, meiäiei. Ak is Anut nukas äsimoirnuk, koimin mesin woiaka epar mau wa, okon, ak erekapu akan onok aru orip meiäiei.”

<sup>25</sup> Akas ätäi totorin, “Keseria, na inok?”

Jisas nukas awarowon, “Is meter awaromin, kiro senek. <sup>26</sup> Is akan onok keseriäi ämän sosop awaromoi, akan onok wasaräun itok. Utianik, kiro ro is äsimoirnuk, koimin, kon onok epar senes. Kon ämän erekapu roimin, kiro ämän okoro omnokou pakan roasiret mareäim.”

<sup>27</sup> Ko kon momok oik rau mesin awarowon, ak äpu wa. <sup>28</sup> Keseria, kos awarowon, “Tawa akas Ro Nukan Mokoi am äpäš opok äsäi mona, kiro ses opok, Anut nukas is äsimoirnuk, koimin, ak äpu maiei. Keseria, ak äpu maiei, is isan ronkat pakas kar onok wa keseriäim, utianik, isan monias karar aironuk, is äiäim. <sup>29</sup> Kiro äsimoirnuk, koimin ro, ko is pak rau, ko is utoironuk, isakarar rawau wa, owon, is owo onok keserita, ko wou ereriäu.” <sup>30</sup> Roasiret sosop kon ämän roianik, konun akan woiaka epar moin.

**Epar ämän akan woiaka uru rawai, ak karauk roat inkaruru wa rawaiei.**

<sup>31</sup> Jisas nukas Juda roasiret kiro ses opokar kon ämän roianik, konun woiaka epar moin keser awarowon, “Utianik, ak isan ämän jekur tainoraiei, kiro ak isan tamareäim roat senes saräiei. <sup>32</sup> Kiro ak Anut nukan epar ämän äpu maiei. Okoro epar ämäniš ak onok aru pakan imwarai.”

<sup>33</sup> Akas ätäi ko aurin, “Ik iken askanai Apraham nukan tupsiu, ik kar ses opok, karauk roat akan sarau roat wa raumun. Nan ronkat owo senek, okon, ik sarau aru pakan ätäi imwaram aikom?”

<sup>34</sup> Keser aurna, Jisas nukas ätäi awarowon, “Is epar senes awarom, inok roasir ko onok aru miäu, ko kiro onok aru nukan sarau ro. <sup>35</sup> Sarau ro ko, kon ro näwäun owa ekep wa raiäu, mokoi epar kon momokun owa orip orip raiäu. <sup>36</sup> Keseria, Anut nukan Mokois akan onok aru jäkäi maronuk rai, ak onok aru nukan sarau roat wa rawaiei. <sup>37</sup> Is äpu ak Apraham nukan tupsiu, utianik, ak isan ämän tainorau utoi, is iworona, meiäun keseri. <sup>38</sup> Is isan monias ätär murowon siar areram, utianik, ak akan momonakas awaroin siar keseriäi.”

<sup>39</sup> Juda roat akas Jisas nukan ämän roumoi, äiein, “Apraham kiro iken momonok.”

Jisas nukas ätäi awarowon, “Apraham ko akan momonaka maro, kon onok eposek keseriäu siar keserwoi. <sup>40</sup> Is epar ämän Anut nukas airowon awareäim, utianik, rusa akas is iworam rai keseri. Apraham ko kiro onok wa keseriäwon. <sup>41</sup> Ak akan momonakas keseriäu siar keseriäi.”

Akas ätäi aurin, “Iken aninokot ak kar ro pak ariemana, ik mukau wa. Anut nuka karar ko iken momonok. Ik kon mokoit senes.”

<sup>42</sup> Jisas nukas ätäi awarowon, “Anut ko akan momonaka maro, ak akan woiakas is mesin meiewoi, owon, is Anut nuka pak raiminus, koimin okoro raim. Is isan ronkat pakas kowau wa, kosar is äsimoirnuk, koimin. <sup>43</sup> Utianik, ak owon isan ämän nukan onoktapau jekur äpu wa? Kiro onokun, ak isan ämän jekur rowaun utoi. <sup>44</sup> Akan momonaka Satan, okon, ak kon ämän tainoraun keseriäi. Ko meter meter, roat akwarnuk meiäi ro, ko epar ämän rowaun utiäu, owon, ko orip orip sätäiäu. Ko sät ämän mianik, ko kon onok kosar tainoriäu, owon, ko sätäiewon ro. Ko sät äiäi roat akan momonaka. <sup>45</sup> Is epar ämän mareäim, okon, ak isan ämänis akan woiaka epar mau utou. <sup>46</sup> Akan ronkat is onok aru moram rai ronkateäi, ak isan onok aru kiro amop mowe. Utianik, is epar ämän mom raroi, ak owon isan ämän mesin woiaka epar mau utoi? <sup>47</sup> Anut nukan mokoï, ko Anut nukan ämän roiäu. Utianik, ak Anut nukan mokoit wa, okon, ak kon ämän rowau utoi.”

### Jisas Apraham ori.

<sup>48</sup> Juda roat akas ätäi Jisas aurin, “Na Samaria\* provins pakan ro, na osou aru orip.”

<sup>49</sup> Jisas nukas ätäi awarowon, “Osou aru is opok wa rau. Wäpik, is isan moni nukan enip jou karar muriäim, utianik, akas isan enim wa jou muriäi. <sup>50</sup> Isakasar isan enim wa jou miäim. Kar ro rau, kos isan onok aparianik, wasareiromoi, kosar isan enim jou murauru. <sup>51</sup> Is ak epar senes awarom, inok roasir ko isan ämän roianik, tainoriäu, ko wa meiäi. Wa senes.”

<sup>52</sup> Akas kiro ämän roumoi, ätäi aurin, “Ik rusapai äpu mom, osou aru na opok rau. Apraham pak Anut nukan ämän roianik, areain roat pak ak meiein. Na nakasar keser äiem, inok roasir ko isan ämän roianik, tainorai, ko wa meiäi. <sup>53</sup> Na rou, iken askanai Apraham ko meiewon. Nan ronkat na ro näwäu Apraham itimori raum ra? Anut nukan ämän roianik, areain roat nais meiein. Nan ronkat na inok ro senek saräurmata, äiem?”

<sup>54</sup> Jisas nukas ätäi awarowon, “Utianik, is isakasar isan enim jou momoi, kiro enim pakas kar osap wa owam. Isan monias karar isan enim jou muriäu. Kiro Anut karar, kiro, akas iken eitek äiäi. <sup>55</sup> Utianik, ak ko äpu wa. Is karar ko äpu. Utianik, is ko äpu wa awaroita maro, kiro is ak sätäiäi roat senek sarewom, utianik, isaka ko äpu, okon, kon ämän erekapu tainoriäim. <sup>56</sup> Meter akan askanai Apraham ko kiro kowaun omre penuk, aparaun ronkatemara, nepipirwon. Kos epar aparmara, nepipirwon.”

<sup>57</sup> Akas ätäi aurin, “Nan woisan 50 orip wa. Owose na is Apraham aparmin äiem?”

<sup>58</sup> Jisas nukas ätäi awarowon, “Is ak epar senes awarom, Apraham ko päu wa opok is raimin.” <sup>59</sup> Keser äienuk, akas aiauk oianik, Jisas wäurna, ko ämäi ämäi kiro tup ou näwäu owan ute manowon.

**Jisas nukas kar ro amuk utup orip pewon jekur mowon.**

**9** <sup>1</sup> Jisas ko ari ari potomara, kar ro kon anakus amuk utup orip mowon aparwon. <sup>2</sup> Kon tamareäu roat akas totorin, “Näu ro, inokos onok aru mowon, okon, kiro ro anakus amuk utup orip mowon? Nukas onok aru mowon ra, kon momok anak ories onok aru moirin ra?”

<sup>3</sup> Jisas nukas ätäi awarowon, “Kiro ro amuk utup ko nukas onok aru mau wa, kon momok anak ori au nais kar onok aru mau wa. Kiro Anut nukan sakau amop penuk, aparaun keser mowon rau. <sup>4</sup> Rusapai, om teineu, sankeu, is inokos is äsimoirnuk, koimin nukan sarau murau. Pututu sarenuk, ik sarau mau senek wa. <sup>5</sup> Is okoro omnokou opok raita, isaka karar okoro omnokou pakan roasiret akan arou senes.”

<sup>6-7</sup> Jisas kiro ämän are kuremara, omnokou opok sinok kurewon. Kiro sinok sänsän ätäiewon oumoi, kiro ron amuk utup opok pasar murianik, auruwon, “Na potoinam, Siroam An Unik opok nan amun an kosor.” Kiro Siroam kon enip onoktapau ‘äsimornuk, manowon.’ Kesernuk, kiro ro potomara, kiro an unik opok kon amuk an kosornuk, amuk amaremara, om eposek aparwon.

<sup>8</sup> Kesernuk, ko siakup rain roasiret pak karauk roasiret ak meter ko apu opok raumara, roasiret o nik mareäwon aparin akas ko eposek sarenuk, aparianik, aka aka arein, “Okoro ro ko meter apu opok tane raumara, roasiret o nik mareäwon ro ra?” <sup>9</sup> Karauk akas äiein, “Epar, okoro ro ko karar.”

Karauk akas äiein, “Wa, okoro ko wa. Kar ro ko senek.”

Keserna, kiro ro nukasar äiewon, “Is meter roasiret o nik mareäimin, kiro is karar.”

<sup>10</sup> Akas ko totorin, “Nan amun owose urarewon?” <sup>11</sup> Kos ätäi awarowon, “Kiro ro Jisas äiäi, kos sänsän an orip oumara, isan ami opok joutor momara, pote Siroam An Unik opok amun an kosoraun airowon. Is pote keserita, isan ami urarewon.”

<sup>12</sup> Akas ko ätäi totorin, “Kiro ro ko erapok rau?”

Kos ätäi awarowon, “Ko erapok rau, is äpu wa.”

**Parisi roat akas kiro ro eposek sarewon totorin.**

<sup>13</sup> Kiro roat akas meter amuk utup rawon ro imäianik, Parisi roat siarakap imäi potoin. <sup>14</sup> Jisas nukas sänsän oumara, kiro ron amuk utup jekur mowon kiro sumaun omre opok keserwon. <sup>15</sup> Parisi roat akas kiro meter amuk utup rawon ro owose amun uräiewon rai totorin. Kiro ros awarowon, “Kos sänsän an orip oumara, isan ami opok monuk, is pote ami an kosorianik, ami uräimoi, om aparim.”



<sup>16</sup>Karauk Parisi roat akas äiein, “Kiro ro ko kiro onok keserwon, ko Anut pakas kowau wa, owon, ko sumaun omre pakan sintore ämän tainorau wa.”

Keserna, karauk akas äiein, “Ro onok aru miäu, kos owose kurur atap atap okoro keseru senek keserai?” Keseria, aka aka inäiein.

<sup>17</sup>Keseria, Parisi roat akas kiro ro ätäiar totorin, “Na kos nan amun utup ätäi jekur musowon äiem, utianik, nan ronkat kiro ro inok?”

Kiro ros ätäi awarowon, “Ko Anut nukan ämän roianik, areäu ro.”

<sup>18</sup>Juda roat näunäu ak kiro ro kon amuk uräiewon nukan ämän äiewon mesin akan woiaka epar mau wa, okon, kiro ron momok anak orien ämän jekur rowaun rai urwatoin. <sup>19</sup>Keseria, akas kon momok anak ori totwatoin, “Okoro awan mokoï ra? Awas ko amuk utup momurin äieirin. Kesersa, rusapai owose kon amuk urarewon?”

<sup>20</sup>Kon momok anak ories äieirin, “Iu äpu kiro iwen mokoï, ko amuk utup momurin. <sup>21</sup>Utianik, owose kon amuk uräiewon, kiro iu äpu wa. Inok ros kon amuk urare muruwon kiro nais iu äpu wa. Ko urek sarewon, nuka totorwe. Nukasar äiäun itok.” <sup>22</sup>Kon momok anak ori au keser äieirin, owon, Juda roat näunäu akas tururiäi owan emwataiei rai imineirin. Inok ros Jisas ko Krais äienuk rai, epar senes, Juda roat akas kiro ro tururiäi owa wa rawai rai äiäin, okon, au imineirin. <sup>23</sup>Kiro onokun, kon momok anak ories, ko näwäu sarewon nukasar aräura rai äieirin.

<sup>24</sup>Akas ätäiar kiro ro urweanik, aurin, “Na Anut nukan amuk opok epar ämän mam. Ik äpu kiro ros nan amun jekur mowon, ko onok aru miäu ro.”

<sup>25</sup>Kiro ros ätäi awarowon, “Kiro ro ko onok aru miäu ra, wa rä, is äpu wa. Utianik, is meter ami utup raimin. Rusapai om aparim. Is kiro karar äpu.”

<sup>26</sup>Akas ätäi totorin, “Kos na owosisowon? Nan amun utup owose jekur musowon?”

<sup>27</sup>Kos ätäi awarowon, “Isan ämän meter awaromin, ak owon isan ämän rowau utoinus, ätäi rowaun totoiroi? Ak nais kon tamareäu roat saräun rai keseri ra?”

<sup>28</sup>Akas jejermana, aurin, “Na karar na kiro ron tamusiäu ro. Utianik, ik Moses nukan tamukiäu roat. <sup>29</sup>Ik äpu Anut nukas Moses auruwon. Ik äpu wa kiro ro ko erapakas pewon.”

<sup>30</sup>Kiro ros ätäi awarowon, “Is akan ämän roianik, karkairim! Ak äpu wa, ko erapakas pewon, utianik, kos isan ami utup jekur murowon.

<sup>31</sup>Ik äpu Anut ko roat onok aru miäi akan ämän wa roiäu. Roat ko jou murianik, kon ämän tainoriäi karar akan ämän roiäu. <sup>32</sup>Meter omnokou ate mowon ses opok, koi rusapai, kar ros kar ro amuk utup jekur mowon äuna wa roiäum, rusapai karar. <sup>33</sup>Kiro ro ko Anut pakas wa kowon maro, ko kiro kurur keseraun itok wa.”

<sup>34</sup>Parisi ak kiro ron ämän arewon roumana, akas ätäi keser aurin, “Na aninas musowon ses opok onok aru orip urek saremon keseri nas rusapai ik tamukaurum ra?” Keser aurianik, kiro ro owan emerna, manowon.

**Kiro roat akan woiaka im tuäu wa.**

<sup>35</sup>Jisas ko kiro onok keserin ämän roumoi, ko pote kiro ro tarmara, totorwon, “Nan won Ro Nukan Mokoi mesin epar mom ra, wa?”

<sup>36</sup>Kiro ros ätäi auruwon, “Näu ro, kiro inok ro rä? Airota, is ko mesin isan woi epar mam.”

<sup>37</sup>Kesernuk, Jisas nukas auruwon, “Na kiro ro amunas aparmon, kiro ro nukasar rusapai na are musora.”

<sup>38</sup>Kiro ros auruwon, “Näwäu, isan woi epar murou.” Keseria, kiro ros Jisas nukan isokup uou sur wemara, jou muruwon.

<sup>39</sup>Jisas nukas äiewon, “Is okoro omnokou opok roasiret akan onok wasarewaraun koimin. Roat ak amiaka utup orip ak amiaka uraräiei, roat amiaka amare rai, ak amiaka utup saräiei.”

<sup>40</sup>Keser äienuk, karauk Parisi roat ak ko siakupai rain kiro ämän roianik, totorin, “Ik nais amiok utup orip ra?”

<sup>41</sup>Jisas nukas ätäi awarowon, “Ak amiaka utup orip maro, ak ämän wäpik, utianik, akas ik amiok orip raum äiäi, okon, ak ämän orip rai.”

**Sipsip kamwareäu ro kon totok ämän.**

**10** <sup>1</sup>Jisas nukas ätäiar äiewon, “Is epar senes awarom, kar ro ko sipsip niniäi porim rorok opakas wa toneäu, ko porim urai toneäu, kesek ro, ko päu ro. <sup>2</sup>Rorok opakas toneäu ro, kiro ko sipsip kamwareäu ro senes. <sup>3</sup>Kiro porim rorok kameäwon ros im tue muriäu, kiro sipsip kameäwon ros kon sipsip karar karar akan enmaka atonuk, kiro sipsip raut ak kon pätu roumana, ko tainori maneäi. <sup>4</sup>Ko kasik imware nomara, nuka amke potonuk, kiro sipsip ak ruris tainori poteäi, owon, ak kon pätu äpu moin. <sup>5</sup>Ak karauk roat wa tainwareäi. Ak karauk roat akas urwarna, imineware manaiei, owon, ak akan pätiaka äpu wa.” <sup>6</sup>Jisas nukas kiro totok ämän awarowon, utianik, ak kiro totok ämän nukan onoktapau äpu wa.

**Jisas ko sipsip kamwareäu ro eposek.**

<sup>7</sup>Jisas nukas ätäi äiewon, “Is epar senes awarom, Isakasar is sipsip akan porim rorok. <sup>8</sup>Karauk roat ak amke pein ak päu roat. Sipsip raut akan ämän rowau wa. <sup>9</sup>Isaka karar is porim rorok senes. Inok ro isan rorok opokas päi is ko jekur kamäm. Ko owa tonomara, ätäi pote o jaun om eposek apari owai. <sup>10</sup>Päu ro ko pe, päu oianik, aru marau peäu. Is ak totomaka orip orip rawaun sakau araun koimin. Keseria, ak kar osapun wa wasaräiei, orip orip jekur rawaiei.

<sup>11</sup> Isaka karar sipsip kamwareäim ro eposek. Sipsip kamwareäu ro eposek ko nukas kon sipsip mesin meiäun rau. <sup>12-13</sup> Kar ro aiaukun sarau mianik, ko sipsip kamwaraun ro senes wa. Ko opur sei kounuk, aparmara, kiro sipsip utwaromara, imine manonuk, kiro opur seis pe karauk tukware jenuk, karauk imine mane kuräiei, owon, kiro ro ko erar aiaukun sarau miäu, kon sipsip mesin wa ronkatäi.

<sup>14-15</sup> Isakasar is sipsip kamwareäim ro eposek. Isan monias is äpu muriäu isas nais moni äpu miäim senek, is isan sipsip äpu mareäim, akas nais is äpu muriäi. Ak isan sipsip, okon, is ak mesin meiäun keserim.

<sup>16</sup> Isan karauk sipsip ak okoro porim uru rawau wa. Is ak nais imwarea, okoro porim uru maroita, ak isan ämän roianik, erek karar tupsiu rauna, is ak erekapu kamwaram. <sup>17</sup> Isan monias is mesin wous meieäu, owon, is isan sipsip mesin meiemoi, ätäi siräiam. <sup>18</sup> Isan enimsau utoita, kar ros erekapu iwori kuräu senek wa, is sakau orip isan ronkat pakas isakasar isan enimsau utomoi, isakasar isan enimsau ätäi owaun itok. Kar ros is wa tämurai. Isan monias is kiro keseraun airowon siar keseram.”

<sup>19</sup> Juda roasiret ak kiro ämän roianik, karaima karaima inäiein. <sup>20</sup> Roat sosop akas äiein, “Osou aru kon wou uru tononuk, ko otop sareäu. Ik owon kon ämän rowaun raiok enmoram?”

<sup>21</sup> Utianik, karauk roat akas äiein, “Osou aru orip ro ko ämän eposek keser wa aräi. Oso aru orip ros owose roat amiaka utup jekware mai?”

### **Juda roasiret akas Jisas pak iwäi moin.**

<sup>22</sup> Kiro ses opok, Jerusalem näu mena kar tup aparaun omre näwäu pewon. Omre näwäu kiro meter Anut osap nuriäi tup ou näwäu sare murianik, im tuein\* ätäi ronkatäun omre näwäu. Kiro omre opok, roros näwäu senes peäu. <sup>23</sup> Jisas ko kiro tup owa meter Solomon nuka raiäwon omoi äiäi opok tonomara, ari rawon. <sup>24</sup> Keseria, Juda roasiret ko siakup pe tururmana, totorin, “Esapa na aikam, na Krais? Na rusapai amop aikam.”

<sup>25</sup> Jisas nukas ätäi awarowon, “Is meter ak awaromin, utianik, akan woiaka epar mau wa. Okoro kurur atap atap erekapu moni nukan enip pakas moram, kiro isan enim amop me rau. <sup>26</sup> Utianik, ak isan sipsip wa, okon, akan woiaka is mesin epar mau wa. <sup>27</sup> Isan sipsip ak isan ämän roiäi. Is ak äpu, ak is tainoireäi. <sup>28</sup> Is ak totomaka awau orip orip rawaun sakau aroita, ak wa meiäiei. Kar ros ak isan ipiapan wa imware manai. <sup>29</sup> Kiro roasiret isan monias irowon. Ko näwäu senes karauk roasiret erekapu itimware rau, okon, kar ros ak monian ipokupan oi kuräun senek wa. <sup>30</sup> Is isan moni ori iu karar.”

<sup>31</sup> Keser äienuk, Juda roat akas ätäi aiauk oianik, ko wäurin. <sup>32</sup> Utianik, Jisas nukas awarowon, “Is akan amiakap, isan monian kurur atap atap kesermin, akan ronkat is owo kurur atap atap momin mesin iworauri?”

<sup>33</sup> Juda roat akas aurin, “Na kiro kurur atap atap kesermon mesin ik wa keisom, utianik, na jeje ämän momon. Na erar ro, na isaka Anut äiemoi, Anut nukan omoi owaurta, okon, kiro mesin ik na iwosaurum.”

<sup>34</sup> Jisas nukas ätäi awarowon, “Akan sintore ämän opok jer we moin rau, Anut nukas äiewon, ‘Akasar aka eitek, Anut senek.’ *Buk Song 82:6*

<sup>35</sup> Anut nukan ämän ko sätäiäu wa, epar senes äiewon. Meter Anut nukas roat awarowon, ‘Ak eitek, Anut senek.’ <sup>36</sup> Keseria, moni nukasar sare mareanik, äsimoirnuk, koimin, akan ronkat owo senek? Isas is Anut nukan mokoi raim äieita, ak owon is jeje ämän mom airoi? <sup>37</sup> Is isan monian sarau wa murita rai, ak isan ämän mesin woiaka epar wa mau. <sup>38</sup> Utianik, is kon sarau moita, ak is mesin woiaka epar mau wa raroi, ak isan kurur mesin woiaka epar mowe. Keseria, ak epar äpu isan Moni is pak raunuk, is ko pak erek raim.” <sup>39</sup> Ak kiro ämän roianik, ak ätäi ko sakau ataurin, sinuk, ko itimware manowon.

<sup>40-41</sup> Jisas ko ätäi kiro mena Jordan An kasakup meter Jon nukas roasiret an jomarowon opok potowon. Ko karauk omre kiro opok raunuk, roasiret sosop ko siakup koin. Akas äiein, “Jon nukas kar kurur mau wa, utianik, kon ämän erekapu kiro ro mesin äiewon kiro epar.” <sup>42</sup> Kiro mena, roasiret sosop akan woiaka ko mesin epar moin.

#### Lazarus meiewon.

**11** <sup>1</sup> Kar ro sip orip kon enip Lazarus, ko Betani mena raiäwon. Kiro mena Maria kon amak Marta ori raiäirin. <sup>2</sup> Kiro Maria kosar meter uer sou eposek Jisas nukan isou opok kourmara, kon tapau urik rumukäus tätäi muruwon. Kiro asir nukan äpiauk Lazarus ko sip orip. <sup>3</sup> Kiro asiret ories Jisas ämän surmurianik, äieirin, “Näwäu, nan jaun ko mesin wonas meieäum ko sip orip rau.”

<sup>4</sup> Jisas ko kiro ämän roumara, äiewon, “Kiro sipas ro wa meiäi. Kiro roasiret ak Anut nukan sakau aparianik, kon enip oik maiei. Kiro apu opokas Anut nukan Mokoi enip jou näwäu owai.” <sup>5</sup> Jisas ko Marta, kon awak Maria, Lazarus pak akanun kon wous meiewon. <sup>6</sup> Ko Lazarus sip rau ämän roumara, utianik, kiro rawon mena omre oirori rawon.

<sup>7</sup> Kiro omre oirori manonuk, kon tamareäu roat awarowon, “Ik ätäi Judia provins potau.”

<sup>8</sup> Kesernuk, kon tamareäu roat akas aurin, “Näwäu, Juda roasiret akas na aiaukus iwosaurna, kounun, omre rumukäu manau wa, na ätäi kiro mena potaun ronkatem ra?”

<sup>9</sup> Jisas nukas ätäi awarowon, “Omre karar opok sarau kiro 12 aua orip, tapera pote iukärir kiro epar. Keseria, inok ro ko sankeu ariäu ko aiaukus wa sitorai, owon, ko omnokou pakan arou apariäu. <sup>10</sup> Utianik, ro ko pututu ariäu, ko aiaukus sitorai, owon, ko arou wäpik.”

<sup>11</sup> Jisas kiro ämän aware kuremara, awarowon, “Iken jaunok Lazarus ko nini rau, is potoita, ko siräi muram.”

<sup>12</sup>Kon tamareäü roat akas aurin, “Ko nini rau raroi, ko ätäi eposek saräi.” <sup>13</sup>Jisas ko or ämän momara, Lasarus nini rau awarowon, utianik, ko äpu Lasarus meiewon. Tamareäü roat akan ronkat ko epar nini rau rai äiein.

<sup>14</sup>Keseria, Jisas nukas ätäi amop awarowon, “Lasarus ko meiewon. <sup>15</sup>Utianik, is ak mesin ronkateanik, ko pak pote rawau wa, owon, is akan woiaka epar maun rai kesermin. Ik ko aparau manau.”

<sup>16</sup>Jisas keser äienuk, Tomas nukan kar enip Didimas nukas kon sarau jaukut awarowon, “Kir, ik erek ko pak meiäü manau.”

### **Ro siräianik, awau orip orip rawaun onoktapau kiro Jisas karar.**

<sup>17</sup>Jisas ko kon tamareäü roat pak Betani mena siakup pena, karauk roat akas Lasarus meiewon, up uru momun omre 4 orip manowon rai aurin. <sup>18</sup>Kiro mena Jerusalem siakup. <sup>19</sup>Keseria, Juda roasiret sosop ak Marta Maria ori awan äpinawa meiewon woiaka eposek saräun rai siarawap koi rain. <sup>20</sup>Marta ko Jisas koura ämän roumara, ko Jisas apu opok tararaun potowon. Maria ko owa rawon.

<sup>21</sup>Marta nukas pote Jisas tararmara, auruwon, “Näwäü, na okoro opok raumon maro, isan äpi wa meiewo. <sup>22</sup>Utianik, rusapai nais is äpu na owo osap owaun Anut aurtä, kos na isai.”

<sup>23</sup>Jisas nukas ätäi Marta auruwon, “Nan äpin ätäi siräiäi.”

<sup>24</sup>Marta nukas ätäi äiewon, “Io, is äpu, tawa roasiret erekapu ätäi siräiäiei ses opok, ko nais siräiäi.”

<sup>25</sup>Jisas nukas ätäi auruwon, “Siräianik, awau rawaun onoktapau kiro is karar. Inok roasir ko isanun wou epar momara, meiäi, utianik, ko awau rawai. <sup>26</sup>Roat erekapu awau rai, akan woiaka isanun epar maiei, ak wa meiäiei. Ak awau orip orip rawaiei. Na kiro ämän mesin won epar mou ra?”

<sup>27</sup>Kos ätäi äiewon, “Näwäü, epar senes, isan woi nanun epar mou. Na Krai, Anut nukan Mokoi, na okoro omnokou opok kon roasiret ätäi imwaraun sare musonuk, koumon.”

### **Jisas ko Lasarus mesin wouti monuk, waiewon**

<sup>28</sup>Marta ko kiro ämän are kureanik, ätäi owa potomara, Maria ospasi pakas auruwon, “Iken tamukiäü ro pemara, ko na apaisam äieu.” <sup>29</sup>Maria kiro ämän roumara, kurte siräumoi, Jisas tararau potowon. <sup>30</sup>Jisas ko mena tonau wa, ko Marta tararwon menar rawon. <sup>31</sup>Juda roasiret ak Maria pak koi rain, Maria ko kurte siräimara, kasik nonuk, aparianik, akan ronkat ko up opok waiäü potou rai tainori potoin.

<sup>32</sup>Maria ko Jisas rawon opok pote tararmara, kon isokup uou sur wemara, auruwon, “Näwäü, na okoro opok raumon maro, isan äpi wa meiewo.”

<sup>33</sup> Maria ko kon äpiauk mesin wouti momara, waienuk, karauk roasiret ko pak erek potoin ak nais woiakati maronuk, waiena, Jisas ko ak apwaromara, ko nais wouti momara, wou aru sarewon. <sup>34</sup> Kos totwarowon, “Ak ko erapok up kurein?”

Akas aurin, “Näwäu, na aparau pe.”

<sup>35</sup> Jisas ko wouti näwäu senes momara, waiewon.

<sup>36</sup> Kesernuk, roasiret akas äiein, “Aparwe, ko Lasarus mesin kon wous epar meiewon.”

<sup>37</sup> Utianik, karauk roasiret akas äiein, “Okoro ros kar ro amuk utup orip jekur monuk, om aparwon. Ko owon Lasarus saräun utonuk, meiewon?”

### **Jisas nukas Lasarus siräi mowon.**

<sup>38</sup> Jisas ko ätäi wouti näwäu momara, Lasarus aireu uru moin siakup potowon. Kiro aireu aiauk näwäus im pene moin. <sup>39</sup> Jisas nukas awarowon, “Kiro aiauk oi kurewe.”

Kiro ro meiewon, kon äpiauk Marta nukas äiewon, “Näwäu, ko up kuremun omre 4 orip utom, okon, sou aru senes päi.”

<sup>40</sup> Jisas nukas auruwon, “Is na meter aisomin, nan won is mesin epar mota, Anut nukan sakau näwäu aparam.”

<sup>41</sup> Keseria, akas kiro aiauk im pene moin pakan oi kurena, Jisas nukas omar eisanemara, äiewon, “Moni, na isan ämän orip orip roiäumon, okon, is na ‘pere’ aisom. <sup>42</sup> Is äpu na isan ämän orip orip roiäumon is okoro roasiret rai mesin äiem, iu kiro kurur keserta, akan woiaka nas is äsimoirta, koimin epar maiei.”

<sup>43</sup> Jisas ko keser auri kuremara, näwäu urweanik, äiewon, “Lasarus, na kasik koi.” <sup>44</sup> Kiro meiewon ro siräimara, kasik kowon. Kon isou ipou neputapau enipsau erekapu omjos kururur moin.

Jisas nukas awarowon, “Kiro omjo uräi kureinai, utona, manai.”

### **Roat näunäu akas Jisas wena, meiaün a atoin.**

*(Matiu 26:1-5; Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)*

<sup>45</sup> Juda roasiret sosop ak Maria aparau koin Jisas nukas kiro kurur keserwon aparmana, akan woiaka ko mesin epar moin. <sup>46</sup> Utianik, karauk roat ak Jisas nukas kiro kurur keserwon aparianik, potomoj, Parisi roat awaroin.

<sup>47</sup> Keseria, Parisi roat akas Anut kamuk raiäi roat näunäu pak karauk roat näunäu urwarna, ak koi tururmana, äiein, “Kiro ro ik owosäu? Ko kurur atap atap mora. <sup>48</sup> Ik kiro ro utota, kiro onok keseriar keser raunuk rai, roasiret erekapu akan woiaka konun epar maiei. Keserna, Rom akan roat näunäu akas pemoi, ika aru mukianik, iken omsau pak tup ou näwäu pak erekapu aru maiei.”

<sup>49</sup> Kar ro kon enip Kaiapas ko kiro woisan opok Anut kamuk raiäu ro näwäu senes, kos awarowon, “Ak kar ronkat raika uru wa rau. <sup>50</sup> Ak

äpu wa ra? Karar ros karar roasiret akan omoi oianik, meiäun itok. Iken roasiret erekapu aru maiei itok wa.”

<sup>51</sup> Kaiapas ko kon ronkat pakas kiro onok keseraun äiäu wa, ko Anut kamuk rawaun ro näwäu senes, okon, Anut nukas kiro onok keseraun ronkat nurunuk, ko tawa Jisas meieanik, okoro Juda roasiret sarwaraun rai arewon. <sup>52</sup> Ko Juda roasiret akanun karar meiäu wa. Ko meieanik, Anut nukan roasiret okoro omnokou opok erekapu turur maromara, Anut siakup koi marai. <sup>53</sup> Kaiapas keser äienuk, kiro omre opokar, Juda roat näunäu akas Jisas owose wena, meiäun rai onoktoroi a atoin.

<sup>54</sup> Keserna, Jisas ko Judia provins opok ätäi amop ariäu wa. Ko kiro mena utomara, pote, ro wäpik omnokou siakup kar mena enip Epraim, kon tamareäu roat pak rawon.

<sup>55</sup> Kiro sumaun omre Pasowa siakup penuk, roasiret Jerusalem näu mena siakupaian erekapu Anut nukan amuk opok eposek saräun akan onok atap atap keseraun näu mena tonoin. <sup>56</sup> Ak Jisas tup owa penuk, aparaun rai tone kame raumoi, aka aka arein, “Akan ronkat owo senek? Ko okoro sumaun ses päi ra, wa päi?” <sup>57</sup> Kiro Anut kamuk raiäi roat näunäu Parisi roat pak akas roasiret awaroin, “Jisas erapok rawai, ak aparianik, ik koi aikona, pote sakau atam.”

**Maria nukas uer sou eposekus Jisas nukan isou an kosor muruwon.**

**12** <sup>1</sup> Juda akan tup aparaun omre, enip Pasowa, omre 6 orip raunuk, Jisas ko Lasarus nukan mena Betani tonowon. Kiro mena meter Jisas nukas Lasarus meiewon siräi mowon. <sup>2</sup> Ko kiro opok tononuk, ak ko pak o jaun mis moin. Marta ko o wenuk wenuk, Lasarus ko karauk roat pak ak Jisas pak erek pasar opok tane rain. <sup>3</sup> Keserna, Maria nukas uer sou eposek enip nar, aiauk näwäus kau maun senek oumara, Jisas nukan isou opok kourmara, kon tapau urik rumukäus tätäi muruwon. Kiro uer sous kiro owa erekapu ok pewon.

<sup>4-5</sup> Kesernuk, Jisas nukan kar tamareäu ro Judas Iskariot, kos tawa Jisas iwäi jaukut akan ipiakap marai, kos äiewon, “Kiro uer aiauk näwäu, woisan karar pakan aiauk senek, owaun itok. Ik karauk roat arota, kau mona, aiauk oia, saruku roasiret sarwaraun itok.” <sup>6</sup> Ko kiro ämän äiewon, saruku roasiret mesin ronkatäü wa, owon, ko päupu ro. Ko Jisas nukan tamareäu roat akan aiauk jo kameanik, ko kiro jowan aiauk päu oiäwon.

<sup>7</sup> Jisas nukas kiro ämän roumara, äiewon, “Utona, rawai. Ko is up kureiraiei ses opok, okoro onok keseru tawa ronkatäura. <sup>8</sup> Saruku roasiret ak pak orip orip rawaiei, utianik, is ak pak orip orip ekep wa rawam.”

**Lasarus wena, meiäun rai a atoin.**

<sup>9-10</sup> Juda roasiret sosop, ak Jisas Betani mena rau ämän roumana, ak kiro opok potoin. Ak Jisas karar aparaun potau wa, ak Lasarus meiewon

Jisas nukas up uruan siräi mowon aparau potear arin, Keseria, Anut kamuk raiäi roat näunäu akas Lasarus nais wena, meiäun a atoin.

<sup>11</sup> Owon, ko mesin Juda roasiret sosop ak sumkänewaromoi, Jisas mesin woiaka epar moin.

**Jisas ko omsau kameäwon ro king senek Jerusalem  
näu mena tonowon.**

*(Matiu 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)*

<sup>12</sup> Ninowonus, tapera, roasiret sosop kiro tup enip Pasowa aparau pein ak Jisas Jerusalem näu mena koura ämän roin. <sup>13</sup> Keseria, akas ukumai pisau senek patir oianik, Jisas kowaun apu opok tararau poteanik, keser urwein,

“Anut nukan enip jou murau. Kiro ro Näwäu nukan enip opokas kou, jou murau. Ko Israel akan kamwaraun ro näwäu, king.”

*Buk Song 118:25-26*

<sup>14</sup> Jisas ko kar donki nak aparmara, kiro oikas potowon. Meter Anut nukan ämäni äiewon senek epar peu. <sup>15</sup> Kiro ämäni keser äiewon, ‘Ak Saion\* näu menan roasiret, ak wa iminäu. Akan kamwaraun ro näwäu ko donki nak pakas taneanik, kou.’

*Sekaraia 9:9*

<sup>16</sup> Kon tamareäu roat kiro onok amke keserin kiro ämän onoktapau ak äpu wa. Utianik, tawa Jisas omar oik tonowon ses opok, ak kiro ämän Anut nukan ämän opok rau ronkatemoi, äiein, ko Jisas mesin äiewon. Ak roasiret akas Jerusalem mena keserin ronkatear arin. <sup>17</sup> Roasiret ak Jisas nukas Lasarus siräi mowon ses opok, ko pak rain, ak arirai kiro ämän karauk roasiret awareäin. <sup>18</sup> Kiro onokun, roasiret ak Jisas tararau potoin. Owon, kos kiro kurur keserwon roin. <sup>19</sup> Keserna, Parisi roat aka aka äiein, “Aparwe, ik ko tämuraun itok wa. Okoro omsau pakan roasiret erekapu ko tainori.”

**Karauk Grik omsau pakan roat akas Jisas itanein.**

<sup>20</sup> Karauk Grik omsau pakan roat akas, karauk roat kiro sumaun ses, Jerusalem näu mena, Anut nukan enip jou maun tonona, erek tainware tonoin. <sup>21</sup> Kiro Grik roat akas Filip, ko Betsaida menan ro, aparmana, aurin, “Ik Jisas aparaurum.” <sup>22</sup> Keserna, Filip nukas pote Andru aurianik, awas potomoi, Jisas auririn.

<sup>23</sup> Jisas nukas awatowon, “Ro Nukan Mokoi enip jou owaun omre rusapai peu. <sup>24</sup> Is ak epar senes awarom, wit nemauk omnokou opok nau wa, kiro karar tai rawai. Utianik, ko omnokou opok nomoi, ätäi tu pemara, nemauk sosop murai. <sup>25</sup> Inok ro ko kon totokun wous meieanik, okoro omnokou pakan osapun ronkatäi, ko aru saräi. Utianik, inok ro okoro omnokou pakan osap sumkäinemara, kon totokun wous wa meiäi, kon totok awau orip orip rawaun sakau owai. <sup>26</sup> Inok ro ko isan sarau



murai, ko is tainoirai. Kiro mena is pote rawam opok isan sarau ro nais erek is pak pote rawai. Inok ro ko isan sarau murai, isan monias kon enip kämioik murai.”

**Jisas nukas nuka meiaun ämän marowon.**

<sup>27</sup>Jisas nukas äiewon, “Rusapai isan woi usu sarenuk, ronkat sosop oim. Moni, na kiro tätäi owaun omre utota, is opok wa päu rai, äiaü ra? Wa. Is kiro omre tätäi näwäü owaun mesin koimin. <sup>28</sup>Moni, nan enmat nakasar näwäü kämioik mo.”

Kesernuk, kar oksaus omar oikas äiewon, “Is meter isan enim näwäü jou momin, ätäiar näwäü jou mam.” <sup>29</sup>Roasiret sosop ak kiro opok turur rain kiro ämän roumana, äiein, “Kiro ermänis äiera.” Karauk akas äiein, “Anut nukan sarau eitekus koi aurura.”

<sup>30</sup>Utianik, Jisas nukas awarowon, “Kiro ämän rusapai ak roi, is sareiräun wa, kiro ak sarwaraun. <sup>31</sup>Rusapai, Anut nukas okoro omnokou pakan roasiret wasarewaraun pe rau. Keseria, kos okoro omnokou kameäü ro näwäü oi känküräi. <sup>32</sup>Is roat akas oik kuoiri muruna, isas roasiret erekapu enonwaroita, is siarap kowaiei.” <sup>33</sup>Ko owose meiaun ämän äiewon.

<sup>34</sup>Roasiret akas ätäi aurin, “Ik meter iken sintore ämän opok kesek roumun, Krais ko päi, wa meiai, ko orip orip rawai. Nas Ro Nukan Mokoi kämioik kuor maiei owon keser äiem? Ro Nukan Mokoi kiro inok?”

<sup>35</sup>Jisas nukas ätäi awarowon, “Kiro arou ak kamuk omre rumuk wa rawai. Arou merek raunukar, ak apu apari ariewe, pututu sarenuk rai, wa. Roat ak pututu ariai ak om jekur wa apariäi. <sup>36</sup>Ak kiro arou merek oumana, ko mesin akan woiaka epar mowe. Keserna, ak arou pakan roasiret saräiei.” Jisas ko kiro ämän aware kuremara, ko utware manomoi, ämäiewon.

**Juda roasiret akan woiaka epar mau wa.**

<sup>37</sup>Jisas nukas kurur atap atap akan amiakap keserwon, utianik, ko mesin akan woiaka epar mau wa. <sup>38</sup>Meter Anut nukan ämän roianik, areawon ro Aisaia nukan oksaus arewon epar peu,

‘Näwäü, ikes na mesin ämän are armun, inokos iken ämän mesin wou epar mowon? Anut nukas inok kon sakau ätäi muruwon?’ *Aisaia 53:1*

<sup>39</sup>Kiro onokun akan woiaka epar mau utoi. Owon, Aisaia nukas nais äiewon,

<sup>40</sup>‘Anut nukas akan amiaka utup sare mareanik, akan ronkat pene marowon. Keseria, akan amiakas jekur wa aparaiei, ak jekur wa ronkataiei. Kar, ak akan onok aru utomoi, ätäi woiaka pirirna, is akan onok aru jākäi maram.’ *Aisaia 6:10*

Anut nukas keser äiewon. <sup>41</sup>Aisaia nukas Jisas nukan sakau aparmara, ko mesin arewon.

<sup>42</sup>Roat sosop pak karauk Juda roat näunäu erek ak Jisas mesin woiaka epar moin. Utianik, ak Parisi roat iminewareanik, akan woiaka epar moin äiäu wa. Akan tururiäi owan emwarona, manaiei rai ronkateanik, keserin. <sup>43</sup>Ak Anut nukas akan enmaka kämioik maraun utomoi, ak roat akas akan enmaka jou maraun rai keseriäin.

**Jisas nukan ämänisar roasiret wasarewarai.**

<sup>44</sup>Jisas nukas urwemara, ämän keser äiewon, “Inok roasir is mesin kon wou epar miäu, ko isanun karar wou epar mau wa, ko isan Moni is äsimoirowon konun erek wou epar miäu. <sup>45</sup>Inok ro ko is apairou, ko isan moni is äsimoirnuk, koimin nais aparou. <sup>46</sup>Is okoro omnokou pakan arou senek koimin. Kiro roasiret is mesin akan woiaka epar mianik, ak pututu wa rawaiei.

<sup>47</sup>Inok roasir isan ämän roumara, tainorau wa, is ko wa wasare muram. Is okoro omnokou pakan roasiret wasarewaraun kowau wa. Is roasiret onok aru miäi pakan ätäi imwaraun koimin. <sup>48</sup>Utianik, inok roasir ko is sumkäineirianik, isan ämän tainorau utai, kiro ämänisar ko epar wasare murai. Is okoro ämän awarom, kiro ämänisar ak tawa wasarewarai. <sup>49</sup>Is okoro ämän isan ronkat pakas mau wa, monias is äsimoirnuk, koimin, kosar kiro ämän erekapu aironuk, awarom. <sup>50</sup>Is äpu inok ro monian ämän tainorai, ko orip orip awau rawai. Keseria, ämän erekapu okoro awarom, kiro monias airowon siar awarom.”

**Jisas nukas kon tamareäu roat karar karar akan isoraka an kosor marowon.**

**13** <sup>1</sup>Pasowa, kiro tup apariäi omre, meter Israel roat akan askanai Ijip omsau ute koin ronkateäin omre penuk, Jisas ko äpu ko okoro omnokou utia, kon momok rawa omar oik tonaun omre siakup pe rau. Jisas ko kon roasiret okoro omnokou opok rai akanun wous meiewon. Ko keseriar raianik, pote, kon enipsau ak sarwaraun meiewon.

<sup>2</sup>Jisas kon tamareäu roat pak pututu o jena jena, Satan nukas Judas, ko Saimon-Iskariot nukan mokoi, Jisas roat näunäu akan ipiakap maronuk, wena, meiäun ronkat nuruwon. <sup>3</sup>Jisas ko äpu momokus sakau erekapu kon ipokup mowon. Ko äpu Anut nukas ko äsimornuk, kowon, ätäi Anut rawa tonai. <sup>4</sup>Keseria, Jisas nukas o je rain opok siräimara, kon omjo rumukäu oi mianik, kar taur oumara, kon käkänik opok takewon. <sup>5</sup>Maro opok an we momara, kon tamareäu roat karar karar akan isoraka an kosor mareanik, kiro taur käkänik opok takewon kis akan isoraka pakan an tätäi marowon. <sup>6</sup>Jisas nukas akan isoraka erekapu an kosor mare mare pote, Pita siakup kounuk, Saimon-Pita nukas Jisas auruwon, “Näwäu, na isan isi an kosoraurum ra?”

<sup>7</sup>Jisas nukas ätäi Pita auruwon, “Okoro onok rusapai keserim na äpu wa, tawa epar na äpu mam.”

<sup>8</sup>Pita nukas ätäi auruwon, “Na isan isi wa an kosoram. Wa senes!”  
Jisas nukas ätäi auruwon, “Is nan ison an wa kosorita rai, na isan tamuseäim ro wa rawam.”

<sup>9</sup>Jisas nukas keser aurnuk, Pita nukas ätäi auruwon, “Näwäu, keseria, na isan isi karar wa an kosorau, isan ipi pak tapi pak erek an kosor mur!”

<sup>10</sup>Jisas nukas ätäi auruwon, “Inok ro ko an jowon, ko ukun wäpik, ko ätäi an wa jowai. Ko kon isou karar an kosorai, owon, kiro isou om aru tai ariäu. Ak erekapu akan woiaka uru ukun wäpik, eposek rai. Utianik, kar ro, ko karar kon wou uru ukun orip rau.” <sup>11</sup>Jisas ko Judas nukas nuka kon iwäi jaukut ipiakap murai äpu momara, äiewon, “Ak erekapu akan woiaka uru ukun wa. Kar ro ko karar kon wou uru ukun orip.”

<sup>12</sup>Jisas nukas akan isoraka an kosor mareanik, kon omjo rumukäu ätäi oumara, momoi, kon omoi pote tanewon. Jisas nukas ak tane rain totwarowon, “Ak isan tamareäim roat, is rusapai akan isoraka an kosorim, ak kiro onoktapau äpu ra? Is rusapai kiro onok keserim, kon onoktapau awaraurim. <sup>13</sup>Ak is pak areanik, airiäi, ‘Näwäu, tamukiäum ro.’ Ak kiro epar äiäi, kiro isakasar, akan tamareäim ro, akan Näwäu. <sup>14</sup>Is, akan Näwäu, isas akan isoraka rusapai an kosorim aparti kiro onok keserim senek, tawa akas nais jaunakat akan isoraka keseriar an kosor marowe. <sup>15</sup>Is ak kiro onok ätäi marom aparti, is erar ro senek sareanik, ak sarwaromin, akas nais kiro onok tainorwe. <sup>16</sup>Is epar senes awarom, okoro omnokou opok, kar sarau ros kon kameäu ro itimorau senek wa. Kiro ro ko kon ro näwäus sarau maun äsimornuk, kos potomoi, kon äsimorwon ro näwäu wa itimorai. <sup>17</sup>Rusapai ak okoro ämän arom roi, kiro epar. Ak okoro ämän awarom roumana, ak tainorianik, isaka keserim senek kesermana, ak orip orip nepipir rawaiei.”

**Jisas kar ros ko kon iwäi jaukut akan ipiakap mai äiewon.**

*(Matiu 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)*

<sup>18</sup>Jisas ätäi awarowon, “Is ak erekapu ukun orip awarau wa. Karar ro mesin äieimin. Inok roat isakasar sare maromin, kiro is äpu. Utianik, kiro ämän meter Anut nukan ämän oi areain roat akas äiein rusapai epar peu. Ak keser äiein, ‘Kiro ro ko is pak o jera, kos is iwäi murai.’ *Buk Song 41:9*

<sup>19</sup>Is rusapai okoro ämän awarom, tawa epar penuk, akan woiaka epar mianik, epar ak is äpu muraiei. Is orip orip räiäim. <sup>20</sup>Is epar senes awarom, inok ros roat isan ämän oi ariaun äsimwaromin imwareanik, jekur kamwarai, ko is pakur erek imäirai. Inok ros is imäirai, ko kiro ro is äsimoirnuk, koimin ko nais erek imäiäi.”

<sup>21</sup>Jisas nukas kiro ämän kon tamareäu roat awaromara, kon wou usu sarenuk, ämän ämäi mau senek warnuk, amop mianik, äiewon, “Is epar senes awarom, kar ro ak kamuk rau kos is isan iwäi jaiat akan ipiakap murai.”

<sup>22</sup> Ko kiro ämän awaronuk, ak karkairmoi, aka aka amiakas ananateanik, ronkatemana, äiein, “Ko inok ro mesin äieü?” <sup>23</sup> Jisas nukan tamareäü ro kar Jisas nukas konun wous sakau meieäü, ko Jisas siakup tane rawon. <sup>24</sup> Keseria, Saimon-Pita nukas tapaus kuiermara, auruwon, “Nas totor, ko inok ro mesin äieü.”

<sup>25</sup> Kiro ro Jisas siakup tane rawon, Jisas totoraun keresir potomoi, totorwon, “Näwäü, na inok mesin äiem?”

<sup>26</sup> Jisas nukas ätäi auruwon, “Isan bret autau ur opok momoi, kiro ro nurita, jenuk, kiro ros karar is iwäi murai.” Keser äiemara, kon bret autau oumoi, ur opok momara, Judas, Saimon-Iskariot nukan mokoi nuruwon. <sup>27</sup> Judas ko Jisas nukas bret oi nurunuk, Satan nukas Judas sakau ateanik, kon ronkat erekapu kamewon. Keseria, Jisas nukas Judas auruwon, “Na owon ekep raum. Na owo onok keseraun raroi kurte keser.” <sup>28</sup> Kon karauk tamareäü roat tane rain Jisas nukas kiro ämän Judas auruwon, ak kiro arewon ämän onoktapau äpu wa. <sup>29</sup> Judas ko akan aiuk kameäü ro, okon, akan ronkat Jisas nukas ko pote o kau maun aurura, ara, karauk saruku roat aiuk araun aurura ra, rai äiein.

<sup>30</sup> Keseria, Jisas nukas Judas bret autau nurunuk, oumoi, pututu kasik nomara, manowon.

<sup>31</sup> Ko kasik nomoi, manonuk, Jisas nukas kon tamareäü roat awarowon, “Rusapai, Ro Nukan Mokoin enip jou oi rau. Roasiret kiro aparianik, Anut nukan enip jou näwäü maiei. <sup>32</sup> Roasiret akas Jisas nukan enip jou orip rau aparianik, ak Anut nukan enip jou muruna rai, kiro ses opokar Anut nukas kon mokoin enip kon sakaus kämioik murai. <sup>33</sup> Isan mokoit, is ekep ak pak wa rawam. Is meter Juda roat näunäü awaromin senek rusapai ak nais awarom, ak is itaneiraiei, utianik, ak is manam opok ak manaun itok wa. <sup>34</sup> Is rusapai ak kar sintore ämän awau awarom, ‘Ak aka aka akan jaunakat akanun woiakas meiewe. Is ak mesin woiakas meieäimin senek akas nais jaunakat akanun woiakas meiewe.’ <sup>35</sup> Ak karar karar jaunakat akanun woiakas meiemana, sarwarna, kiro roat akas ak epar äpu maraiei ak isan tamareäim roat senes.”

**Jisas nukas Pita keser auruwon, “Nas is mesin roasiret awaram, ‘Is ko äpu wa.’”**

*(Matiu 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)*

<sup>36</sup> Pita nukas Jisas totorwon, “Näwäü, na erapok uteike manaun aikom.”

Jisas nukas Pita ätäi auruwon, “Pita, rusapai na is manaurim mena na tainoire manaun senek itok wa. Tawa epar is tainoiram.”

<sup>37</sup> Kesernuk, Pita nukas ätäi auruwon, “Näwäü, na is owon na manam opok wa tainoisau rai airom? Is na sareisaun meiäm.”

<sup>38</sup> Jisas nukas ätäi auruwon, “Na epar is sareiräun meiäm ra? Pita, is epar senes aisom, rusapai pututu, kakarau urwäü wa opok, pe totoisona, na isan enim ämäi momata, ‘is ko äpu wa’ rai 3 orip äiäm.”

**Jisas ko Anut rawa tonaun apu.**

**14** <sup>1</sup>Jisas nukas kon tamareäü roat awarowon, “Ak ronkat sosop oumoi, woiaka usu wa saräü. Anut mesin akan woiaka epar moinai, isanun nais woiaka epar mowe. <sup>2</sup>Isan monian owa ou waru sosop rau. Is akan rawaun om jekuraun manaurim. Kiro epar wa maro, is ak wa awarowom. <sup>3</sup>Is tone ak rawaun om jekur momoi, ätäi koianik, ak imwaroita, ak tone, isaka pak erek rawaiei. <sup>4</sup>Is kiro mena manaurim opok kiro menan apu ak äpu.” <sup>5</sup>Tomas nukas auruwon, “Näwäü, na manaurum mena ik äpu wa. Ik owose kiro menan apu äpu mam?” <sup>6</sup>Jisas nukas ätäi auruwon, “Isakasar is apu, isakasar is epar ämän onoktapau, isakasar is totomaka awau orip orip rawaun onoktapau. Inok ro ko moni rawa tonaun kar apu pakaima tonau senek wa, isan enim pakas karar tonai. <sup>7</sup>Ak rusapai is äpu muroi raroi, isan moni nais äpu maiei. Rusapai ak ko äpu mianik, amiakas ko apai.”

<sup>8</sup>Filip nukas auruwon, “Näwäü, ik momonok ätär mukota, kiro iken woiok epar mam.” <sup>9</sup>Jisas nukas auruwon, “Filip, omre rumukäü senes is ak pak raimin, na is äpu murau wa ra? Inok ro ko is apairowon, ko isan moni aparwon. Keseria, na owon moni ätär muk äiem? <sup>10</sup>Filip, is moni pak raim, moni ko is pak rau, kiro nan won epar mau wa ra?”

Jisas nukas kon tamareäü roat awarowon, “Is ak okoro ämän rusapai awarom, kiro isan ronkat pakas awarau wa. Isan moni ko is pak raumara, kon sarau mora. <sup>11</sup>Is Moni pak raim, Moni nais is pak rau mesin akan woiaka epar mowe. Warnuk, is kurur miäim apariai ronkatewe. Kiro akan woiaka epar maun siräi marai. <sup>12</sup>Is ak epar senes awarom, inok roasiret isanun woiaka epar moin kiro roasiret ak is kurur miäim senek maiei. Is moni rawa tonam, okon, epar senes, akas is itimoïromoi, kurur näwäü senes maiei. <sup>13</sup>Ak isan roasiret, okon, owo onok keseraun airaiei is keseram. Keserna, mokois kon momokun sakau ätär marai. <sup>14</sup>Ak isan roasiret, okon, owo osap owaun, airona, isas ak aram.”

**Jisas nukas Osou Näu äsimoraun kon tamareäü roat paip marowon.**

<sup>15</sup>Jisas nukas ätäiar awarowon, “Ak akan woiakas isanun meie raroi, ak isan sintore ämän kiro tainoraiei. <sup>16</sup>Is isan moni aurita, kos ak sarwaraun Osou Näu arai. Ko ak pak orip orip rawai. <sup>17</sup>Kiro Osou Näu ko epar ämän areäü. Okoro omnokou pakan roasiret ak ko wa imäiaiei, owon, ak ko wa apariäi, ak ko wa äpu miäi. Utianik, ak isan jaiat, ak ko äpu moin, owon, ko ak pak raiäü, okon, ak pak rawai.

<sup>18</sup>Is ak utwaroita, aun mokoit senek akarar wa rawaiei, is ak rawa ätäi kowam. <sup>19</sup>Omre katunak rai rai, okoro omnokou pakan roasiret ak is ätäi wa apairaiiei. Utianik, ak isan tamareäim roat karar akas is apairaiiei. Isaka awau raim senek, ak nais awau rawaiei. <sup>20</sup>Kiro omre päi ses opok,

ak äpu maiei, moni is pak rau, is ak pak raim, ak nais is pak rai. <sup>21</sup>Inok ro ko isan sintore ämän roumara, jekur tainoriäu, kiro ro ko isanun wous meieu. Keseria, isan monias nais kiro ro nukanun wous meiai. Isaka nais isan woias kiro ro mesin meieita, is isakasar ko ätär muram.”

<sup>22</sup>Ko keser äienuk, kar tamareäu ro enip Judas, ko Judas-Iskariot wa, kos auruwon, “Näwäu, owo onokun ik nan tamukiäum roat nakasar ätär mukota, äpu musam, utianik, okoro omnokou pakan roasiret na wa apaisaiei?” <sup>23</sup>Jisas nukas ätai auruwon, “Inok roasir kon wous isanun meieäu, isan ämän tainorai, isan monias kiro ro nukanun wous meiai. Iu moni ori kiro ro siakup koianik, ko pak orip orip rawamur. <sup>24</sup>Inok ro ko isanun wous meieäu wa, ko isan ämän wa tainoriäu. Okoro ämän ak rourai, kiro ämän isan wa, kiro Moni nukasar is äsimoirnuk, koimin nukan ämän.

<sup>25</sup>Is ak pak okoro omnokou opok raumoi, kiro ämän erekapu awaromin. <sup>26</sup>Isan monias kon Osou Näu isan omoi oumoi, ak sarwaraun äsimornuk, kowai. Kos koianik, onok erekapu tamarai. Kos akan ronkat siräi maronuk, ak meter awaromin ämän ätai ronkatäiei.

<sup>27</sup>Is ak utware manaurim, okon, isas ak woiaka erer rawaun ämän awaurim. Is woiaka erer rawaun onok ak arom. Isan woiaka erer rawaun onok kiro okoro omnokou pakan roasiret akas ak ariäi senek wa. Ak karkairianik, woiaka usu saremoi, wa iminäu. <sup>28</sup>Is utware manaun okoro ämän awaromin roin. Is maneanik, ätai ak rawa kowam. Akan woiakas isanun meiai, kis akan woiaka ereraiei, owon, is isan moni rawa tonam. Ko näwäu senes, kos is erekapu itimoire rau. <sup>29</sup>Is okoro ämän rusapai awarom, kiro omre päu wa rau, ak awarom, tawa kiro onok penuk, akan woiaka epar maiei.

<sup>30-31</sup>Is ak pak ämän ekep wa aräm, owon, okoro omnokou kameäu ro siräieu. Kos is itimoiraun sakau wäpik, utianik, okoro omnokou pakan roasiret äpu maiei isan woias moni mesin meiemara, owo onok moni nukas aironuk, is keseriäim.

Siräuna, ik ute manau.”

### Jisas ko wain mur senek.

**15** <sup>1</sup>Jisas nukas äiewon, “Isaka wain mur senes. Isan moni ko wain woi atak ro. <sup>2</sup>Isan iporu näu wa muriäu kiro monias patir kureäu. Owo iporu näu muriäu, kos itarianik, karauk isuruk oi kuremara, katu pitpatirnuk, näu sosop muriäi. <sup>3</sup>Ak okoro ämän aroita, roin, okon, kos akan ukun erekapu kosorwon, ak ukun wäpik. <sup>4</sup>Ak is pak pe pasairi rawaiei, is nais ak pak pasarware rawam. Kar am iporu ko nukarar nemaup murau senek wa, ko mu opok pasar raumara, epar nemaup muriäu. Kiro onok senek, ak is pak pasairi rawaiei, ak sarau eposek mona, Anut wou ererai.

<sup>5</sup>Isaka wain mur, ak wain iporu. Inok roasir ko is pak pasairi rawai, isas nais ko pak rawam. Ko nemauk sosop murai. Ak is pak wa pasairi rawaiei, ak kar onok keserau senek wa. <sup>6</sup>Inok ro is opok pasairi wa rawai, ko am iporu patiriäi senek patirna, mokup räi, kiro iporu oumoi, ep opok känkurena, jere kuräi. <sup>7</sup>Akas is pasairna, isan ämän ak opok pasar rawai, akan ronkat pakas owo osap owaun totoiraiei, kiro ak owaiei. <sup>8</sup>Isan tamareäim ro eposek, ko isan ämän roasiret awarai, kiro isan moni kon enip jou näwäu kämioik mai. Kiro keseraiei, ak isan tamareäim roasiret senes sarena, Anut nukan wou ererai.

<sup>9</sup>Monias isanun wous meieäu senek isas nais akanun woiäs meieäim, okon, ak isaka siarap rauna, is akanun woiäs meiäm. <sup>10</sup>Is isan monian sintore ämän tainorita, ko orip orip kon wous isanun meieäu senek, ak isan sintore ämän tainorna, isan woiäs akanun orip orip meiäm. <sup>11</sup>Is akanun isan woi erer rau. Is kiro ämän akan woiaka isan woi senek saräun awaromin. Keseria, akan woiaka näwäu senes ereraiei. <sup>12</sup>Isan sintore ämän kesek, is akanun woiäs meieäim senek, akas nais karauk roasiret akanun woiakas meiewe. <sup>13</sup>Kar ros kon jauk saräun kon enipsau karauk roat aronuk, akas wena, meienuk rai, ik äpu kiro epar ko kon jaukun wous meiewon. Kiro woiakas meiäun onokus karauk woiakas meiäun onok erekapu itimoriäu. <sup>14</sup>Ak isan sintore ämän awaromin siar tainoraiei, kiro ak isan jaiat. <sup>15</sup>Rusapai isas ak sarau roat räi wa awaram. Sarau ro ko kon kameäu ron ronkat äpu wa, kesek okon, ak isan jaiat awarom. Owon, owo ämän isan monias airowon, kiro ak erekapu awaromin.

<sup>16</sup>Akas is ak pak rawaun rai sare murau wa, isakasar ak isan tamareäim roat sare maromin. Akas poteanik, o uku wena, o sosop muraun sare maromin. Kiro o orip orip rawaiei. Ak isan tamareäim roat, okon, owo osap owaun moni aurna, kos ak arai. <sup>17</sup>Keseria, is ak kiro sintore ämän sakau awarom tainorwe. Ak karar karar akan jaunakat akanun woiakas meiewe.”

### **Okoro omnokou pakan roasiret akas Jisas nukan tamareäu roat sauk maraiei.**

<sup>18</sup>Jisas nukas ätäi äiewon, “Utianik, okoro omnokou pakan roasiret akas ak sauk marona rai, ak ätäi ronkatewe, kiro onok amke isaka keseriar sauk muroin senek ak opok nais keseriar keseraiei. <sup>19</sup>Ak omnokou pakan roasiret senek maro, kiro roasiret akas akanun woiakas meiewoi. Utianik, ak kiro roasiret senek wa. Keserna, isas ak okoro omnokou pakan sare maromin, okon, okoro omnokou pakan roasiret akas ak sumkäinewaraiei. <sup>20</sup>Kar ämän amke awaromin ronkatewe ‘sarau ro ko kon kameäu ro itimorau senek wa’.

*Jon 13:16*

Ak is aru muroin senek ak nais aru maraiei. Utianik, kiro roasiret akas isan ämän tainorin maro, akan ämän nais tainorwoi. <sup>21</sup>Ak isan roasiret,

okon, kiro onok ak opok keseraiei. Kiro omnokou pakan roat kiro ros äsimoirnu, koimin ak ko äpu wa.

<sup>22</sup>Is koi, kiro roat akan onok aru mesin wa awaromin maro, ak onok aru keserin mesin ämän orip wa rawoi. Akan onok aru miäi, kiro ak is sauk muriäi. Utianik, rusapai ak äpu, ak is sauk muriäi, okon, akan onok aru ämäi mau senek wa. Kiro onokun, ak ämän orip rawaiei. <sup>23</sup>Inok roasiret akas ak is sauk murona rai, ak isan moni nais sauk muraiei.

<sup>24</sup>Is ak kamuk karauk kurur roat akas keserau senek wa momin. Ak isas kiro kurur momin wa aparin maro, ak ämän orip wa rawoi. Utianik, isas sarau momin aparianik, akas iu moni ori sauk mutoin. <sup>25</sup>Kiro onok akan sintore ämän opok jer we moin epar peu. ‘Roasiret ak is erar sauk muroin.’

*Buk Song 69:4*

<sup>26</sup>Osou Näu isan roasiret sarwaraun moni pak rau, isas ak rawa äsimorta, kowai. Kiro Osous Anut mesin epar ämän miäu. Ko moni pak rau kowai. Kos koumara, isan ämän amop mai. <sup>27</sup>Ak nais is sarau onoktoroimin opok is pak rain, okon, akas isan ämän oumoi, karauk roasiret awaraiei.”

**16** <sup>1</sup>Jisas nukas kon tamareäu roat ätäi awarowon, “Is akan woiaka epar moin wa utau rai okoro ämän awaromin. <sup>2</sup>Roat akas ak onok aru morai rai, akan tururiäi owan emwaraiei. Omre päi ses opok, roat akas ak akwarona, mejäiei. Ak kiro onok keseraiei, akas ika Anut nukan sarau eposek mururam rai äjäiei. <sup>3</sup>Kiro onok aru ak opok keseraiei roat ak is isan moni ori äpu wa. <sup>4</sup>Is okoro ämän awarom, tawa omre päi ses opok keserna, ak okoro ämän ätäi ronkatäiei. Is kiro ämän meter awarau wa, owon, is ak pak raimin.”

### **Osou Näu nukan sarau.**

<sup>5</sup>Jisas nukas ätäi äiewon, “Rusapai is kiro ros äsimoirnu, koimin mena ätäi manaurim, ak kamuk kar ros na erapok manaurum rai totoirau wa. <sup>6</sup>Rusapai is kiro ämän awarom, kis akan woiaka aru senes marou. <sup>7</sup>Is okoro ämän awaromin kiro epar senes. Is utware manoita, kiro ak sarwaraun itok. Is wa manoita rai, ak sarwaraun ro wa kowai. Is manoita, isas ak sarwaraun Osou äsimorta, kowai. <sup>8</sup>Ko kounuk, kos okoro omnokou pakan roasiret akan onok aru miäi amop maronuk, tuku rawaun onok pak Anut nukan wasarewaraun onok pak jekur tamarai. <sup>9</sup>Kos akan onok aru miäi amop marai, owon, ak isanun woiaka epar mau wa. <sup>10</sup>Kos ak tuku rawaun onoktapau ätäi marai, owon, is isan moni rawa tonam, ak is ätäi wa apairaei. <sup>11</sup>Wasarewaraun onok nais ätäi marai, owon, okoro omnokou kameäu ro, Satan, ko monias kon onok aru erekapu wasare murianik, ko ämän orip äieü.

<sup>12</sup>Is ämän sosop awaraun itok, utianik, ak rusapai ämän erekapu äpu mau senek itok wa. <sup>13</sup>Tawa kiro Osou Näu kounuk, kos Anut nukan epar



ämän ak opok amop mai. Kon ronkat pakas ämän wa awarai. Kos ämän Anut nuka pakan koiäü ak awarai. Kos nais owo onok tawa päi ak awarai. <sup>14</sup>Isas ko owo ämän aurita, oumara, ak awarai, okon, kos isan enim jou murai. <sup>15</sup>Owo osap monian ipokup rau kiro isan, kiro mesin is awarom owo ämän isas Osou Näu nurita, kos ak awarai.”

**Jisas nukan tamareäü roat ronkat sosop oin.**

<sup>16</sup>Jisas nukas ätäi äiewon, “Karauk omre rai rai, ak is ätäi wa apairaiiei. Ätäi karauk omre manonuk, ak ätäiar is apairaiiei.” <sup>17</sup>Karauk tamareäü roat aka aka äiein, “Kiro ämän owo senek äieu? Kos ik aikomara, ‘karauk omre rai rai, ik ko wa aparam äieu, ätäi karauk omre manonuk, ik ko ätäi aparam’ aikou. Ätäiar aikowon, ‘kiro owon, is isan moni rawa manam.”” <sup>18</sup>Ak ätäi ätäi totorin, “Ko owo ämän aikaurmara, ‘karauk omre’ äieu. Ik kon ämän äieu onoktapau äpu mau senek wa.”

<sup>19</sup>Jisas nuka kon tamareäü roat akas kiro ämän mesin totoraurin äpu momara, awarowon, “Is keser äiemin, ‘karauk omre rai rai, ak is ätäi wa apairaiiei, ätäiar karauk omre manonuk, ak is ätäi apairaiiei,’ kiro ämän mesin aka aka tototäi ra? <sup>20</sup>Is epar senes awarom, ak woiakati aru mianik, ak waiaiei. Keserna, okoro omnokou pakan roasiret ak nepipiraiei. Ak, isan roasiret, woiaka aru mai, utianik, akan woiaka ätäi näu saremoi, nepipiraiei. <sup>21</sup>Kar asir ko mokoi owaun ko wou aru miäü. Owon, ko tätäi näuäü owaun omre siakup pe rau. Utianik, ko mokoi oumara, ko ätäi kiro tätäi mesin wa ronkateäü. Ko mokoi mesin nepipiriäü. <sup>22</sup>Kiro onok senek, ak opok päi. Rusapai ak woiakati marou, utianik, is ak ätäi apwaroita, akan woiaka erermoi, nepipiraiei. Kiro nepipiraiei kar ros akan woiaka uruan oi kuräü senek wa. <sup>23</sup>Kiro omre päi ses opok, akas is kar osap mesin wa totoiraiei. Is eparar senes awarom, ak isan roasiret, owo osap owaun moni auraiei, kos arai. <sup>24</sup>Meter raumun opok koi rusapai ak isan enim ateanik, kar osap owaun wa aurin. Rusapai ak aurna, kos aronuk, owaiei. Keseria, ak näuäü nepipiraiei.”

**Jisas nukas okoro omnokou pakan sakau itimorwon.**

<sup>25</sup>Jisas nukas ätäi kon tamareäü roat awarowon, “Is rusapai or ämänis awarom. Omre epar päi ses opok, or ämänis wa awaram. Moni mesin amop awaram. <sup>26</sup>Kiro omre opok, ak isan enim ateanik, kar osap owaun moni auraiei. Is sakau orip, okon, akas isan enim ateanik, moni aurna, kos roianik, akan ämän tainorai. Keseria, isas akanun ko wa auram. <sup>27</sup>Is Anut pak raiminus, koimin mesin akan woiaka epar moin. Ak nais akan woiakas isanun meieäi, okon, moni nukasar akanun wous meieäü. <sup>28</sup>Is isan moni pak raiminus, okoro omnokou opok koimin. Keseria, rusapai is okoro omnokou utomoi, ätäi isan moni rawa tonam.”

<sup>29</sup>Keser awaronuk, Jisas nukan tamareäü roat akas aurin, “Rusapai, na amop arem, or ämänis aräü wa. <sup>30</sup>Rusapai ik äpu mom na osap erekapu äpu, na kar ron ronkat erekapu äpu miäüm, okon, na kon ämän wa totoram. Kiro mesin iken woiok epar mou, na Anut nuka pak raumonus, koumon.” <sup>31</sup>Jisas nukas ätäi awarowon, “Ak rusapai akan woiaka epar moi! <sup>32</sup>Utianik, omre siakup pera, epar senes, rusapai pe rau, karauk roat akas ak erekapu emwarona, atap atap akan mena imine manoutaiei. Ak is utoire manona, isaka karar tai rawam. Utianik, is kararnak wa rawam, owon, isan moni ko is pak rau. <sup>33</sup>Is ak kiro ämän akan woiaka uru päurar rawaun awarom. Okoro omnokou opok ak usu näwäü oia, woiakati marai. Utianik, ak sakau tai rawe, owon, isakas okoro omnokou pakan sakau erekapu itimorimin.”

**Jisas kon tamareäü roat sarwaraun mesin Anut auruwon.**

**17** <sup>1</sup>Jisas kiro ämän kon tamareäü roat aware kureanik, omar oik eisane aparmara, Anut aurmoi, äiewon, “Moni, omre rusapai peu, nan mokoin enip jou orip kämioik mur, keserta, mokois nais nan enmat jou kämioik musai. <sup>2</sup>Na okoro roasiret erekapu kamwaraun sakau ko nurumon keseria, nakas roasiret ko nurumon kos awau orip orip rawaun sakau arai. <sup>3</sup>Awau orip orip rawaun onoktapau kiro, naka Jisas Krai pak äpu matoi. Na karar, na Anut, nas Jisas Krai äsimorta, kowon äpu moin.

<sup>4</sup>Is okoro omnokou pakan roasiret nan sakau enmat jou orip pak ätär maromin. Is nas nan sarau maun äsimoiromon kiro erekapu patarmin.

<sup>5</sup>Moni, meter okoro omnokou päu wa opok, is na pak raianik, enim jou orip raimin. Rusapai nan amun opok kiro enip jou orip ätäi irota, is na pak rawam.

<sup>6</sup>Is nakasar okoro omnokou pakan roasiret sare mareanik, is iromon, nan sakau ätär maromin. Meter kiro roasiret nan sare maromon rain, nas is irota, akas nan ämän tainoriäi. <sup>7</sup>Ak rusapai äpu moin osap erekapu is iromon, kiro naka pakas kowon. <sup>8</sup>Nan ämän airomon, erekapu awaroita oin. Ak äpu kiro epar is na pak raiminus, koimin. Nas äsimoirta, koimin mesin akan woiaka epar marou.

<sup>9</sup>Is ak mesin na aisom, is okoro omnokou pakan roasiret mesin aisau wa. Utianik, okoro roasiret nakasar is iromon mesin aisom, owon, kiro roasiret nan. <sup>10</sup>Isan roasiret kiro nan, nan roasiret kiro isan. Karauk roasiret ak isan roasiret akan onok aparianik, ak äpu maiei isan enim jou orip.

<sup>11</sup>Is okoro omnokou opok ekep wa rawam. Rusapai is na rawa tonram, utianik, ak okoro omnokou opok rawaiei. O moni, nan onok eposek senes, nas kiro roasiret kamwareanik, nakan sakau is iromon kiro sakaus, ak sakau marota, rawaiei. Keseria, iwaka woiok karar raumur senek, ak nais woiaka karar me rawaiei. <sup>12</sup>Is ak pak raianik, kiro sakau nas is

iromon pakaima kamwareäim. Is jekur kamwaromin, kar ro wasaräu wa. Kiro tamareäim ro karar Anut nukas ko oikuräun apu raunuk rai, ko oikuräi. Kiro nan ämän meter äiemon epar peu. <sup>13</sup>Is rusapai na raum opok tonaurim. Okoro omnokou opok, is kiro ämän ak rowaun äiem, owon, isan woi erekapu ereriäu senek kiro akan woiaka uru nais keseriar ereraiei.

<sup>14</sup>Is nakas ämän iromon awaromin. Kiro mesin okoro omnokou pakan roasiret akas ak sauk maroin. Owon, is okoro omnokou pakan wa. Isan roasiret ak nais okoro omnokou pakan wa. <sup>15</sup>Is na ak okoro omnokou pakan imware oik tonaun aisau wa, na ak sarwaraun mesin is aisom. Keserta, ro aru Satan nukas ak wa aru marai. <sup>16</sup>Is okoro omnokou pakan wa, okon, ak nais okoro omnokou pakan wa. <sup>17</sup>Nan ämän erekapu epar senes. Nakasar nan epar ämäni akan woiaka uru sakau maronuk, ak nan roasiret suku saräiei. <sup>18</sup>Nas is okoro omnokou opok roasiret kamuk opok äsimoirta, koimin senek, isas nais ak okoro omnokou pakan roasiret kamuk äsimwaromin. <sup>19</sup>Is ak sarwaraun isan enimsau na isom. Keserita, ak nan roasiret suku senes rawaiei.

<sup>20</sup>Is ak mesin karar aisau wa, inok roasiret isan tamareäim roat akas kiro ämän awarona, roumoi, akan woiaka epar morai ak nais sarwaraun mesin na aisom. <sup>21</sup>Isan ronkat okoro roasiret erekapu akan woiaka karar me rawaiei. Moni, naka is pak rauta, is nais na pak raim senek keseraiei. Keseria, ak iu pak rawaun is aisom. Keserna, okoro omnokou pakan roasiret akas nas is äsimoirta, koimin mesin akan woiaka epar maiei. <sup>22</sup>Nas is kiro enip jou iromon senek, isas nais ak enmaka jou aromin, okon, iu karar raumur senek ak nais woiaka karar me rawaiei. <sup>23</sup>Is ak pak pasar raim senek na is pak pasar raum. Keseria, okoro omnokou pakan roasiret äpu maiei, nakasar is äsimoiromoi, na nan won is mesin meieäum senek, na nais isan roasiret akanun wonas keseriar meieäum.

<sup>24</sup>O moni, nakasar kiro roasiret is iromon is na aisom, is tone rawam opok ak nais is pak erek tone rawaiei. Keseria, meter okoro omnokou ate mau wa opok, nas nan wonas isanun meieanik, kiro enim jou iromon ak aparaiei. <sup>25</sup>O moni, na onok eposek miämon ro, okoro omnokou pakan roasiret ak na äpu musau wa. Okoro roasiret nas is äsimoiromon äpu miäi, ak karar epar is pakas na äpu musoi. <sup>26</sup>Isas nan enmat ak opok amop musomin ätäiar amop musam. Keserita, naka is mesin wonas meieäum senek, akas nais karauk roat mesin akan woiakas meiena, is ak pak rawam.”

#### Roat akas Jisas sakau atoin.

**18** <sup>1</sup>Jisas ko Anut auri kuremara, kon tamareäu roat pak kar an enip Kitron kure potoin. Kiro an kasakup kon tamareäu roat pak kar woi enip Olivet woia potoin. <sup>2</sup>Judas ko Jisas kon iwäi jaukut ipiakap

maun ro ko äpu Jisas kiro woia orip orip kon tamareäu roat pak poteäu. <sup>3</sup>Keseria, Judas nukas karauk Anut kamuk raiäi roat näunäu akan sarau roat pak Parisi roat akan sarau roat pak Rom akan marai roat pak imwaromara, kiro woia potoin. Ak karauk arou pak weräiäin osap pak oiar koin. <sup>4</sup>Jisas ko kiro onok päun erekapu äpu mowon, okon, kos ak siarakap potomara, totwarowon, “Ak inok itanera?”

<sup>5</sup>Akas äiein, “Ik Nasaret menan Jisas itanem.”

Kos awarowon, “Okoro is karar.” Judas ko ak pak erek tai rawon. <sup>6</sup>Jisas nukas ‘okoro is karar’ awaronuk, ak karkairianik, iminemana, onkapai kurir ninoin.

<sup>7</sup>Kos ätäiar awarowon, “Ak inok itane koi?”

Akas äiein, “Nasaret mena Jisas.” <sup>8</sup>Jisas nukas awarowon, “Is amke awaromin, okoro is karar. Ak is itaneiroi rai, okoro roat is pak rai utwarona, manaiei.” <sup>9</sup>Kiro ämän ko meter äiewon siar epar päun keser awarowon. Ko meter äiewon, ‘Moni, is okoro roat nakasar iromon kar ro wasaräu wa.’ *Jon 6:39*

<sup>10</sup>Saimon-Pita nukas kon siräp rumukäu oumara, Anut kamuk raiäu ro näwäu senes nukan sarau ro wem raiar kon rauk käu näu kaima patir kurewon. Kiro sarau ron enip Markus. <sup>11</sup>Jisas nukas Pita sakau auruwon, “Nan siräp ätäi kon jowa joke mota no. Kiro tätäi monias irowon, nan ronkat is kiro tätäi wa owam ra?”

### **Jisas Annas amukup imäi potoin.**

<sup>12-13</sup>Keseria, Rom akan marai roat pak akan kamwareäu ro näwäu pak Juda roat näunäu akan sarau roat pak akas Jisas sakau ateanik, ipou muris rakirmoi, amke Annas siakup imäi potoin. Annas ko Kaiapas nukan tanau. Kaiapas ko kiro woisan opok Anut kamuk rawaun ro näwäu senes murin. <sup>14</sup>Kiro Kaiapas nukas meter Juda roat näunäu keser awarowon, ‘Karar ros roasiret erekapu akan omoi oianik, meiaun itok’ rai awarowon.

### **Pita nukas ‘is Jisas äpu wa’ äiewon.**

*(Matiu 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)*

<sup>15</sup>Saimon-Pita pak Jisas nukan tamareäu ro kar pak au Jisas tainori potoirin. Anut kamuk raiäu ro näwäu senes nukas kiro tamareäu ro kar äpu mowon, okon, ko Jisas tainormara, owa tonowon. <sup>16</sup>Pita ko kasik ororokpai tai rawon. Kiro kar tamareäu ros ätäi kasik nomara, kiro rorok kameäu asir kos Pita owa imäi tonaun aurnuk, imäi tonowon. <sup>17</sup>Kesernuk, kiro asires Pita auruwon, “Na nais kiro ros tamusiäwon ro ra?” Pita nukas ätäi auruwon, “Wa, is kon tamareäu ro wa.”

<sup>18</sup>Kiro ses opok roros, okon, kiro pakan roat pak ou kameäi roat ak ep tukurianik, ep uke rain. Pita ko nais potomara, ak pak erek ep uke rawon.

**Anut kamuk raiäu ro năwău senes nukas Jisas totorwon.**

*(Matiu 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71)*

<sup>19</sup>Kiro ses pakar, Annas nukas Jisas kon tamareäu roat mesin pak kon ämän roasiret mareäwön mesin pak totorwon. <sup>20</sup>Jisas nukas auruwon, “Is roasiret akan tururiäi owa pak tup ou năwău owa pak ämän mareäimin. Kiro opok, Juda roasiret erekapu koi tururiäi, is kar ämän ämäi ämäi awarau wa. <sup>21</sup>Na owo onokun is totoïrom? Kiro roasiret ak isan ämän roin na ak totwar. Is owo ämän awaromin ak äpu.”

<sup>22</sup>Jisas nukas kiro ämän arenuk, kar marai ros Jisas sipou purmara, äiewon, “Na Anut kamuk raiäu ro năwău keser auriäumon ra?” <sup>23</sup>Jisas nukas ätäi kiro ro auruwon, “Utianik, is ämän sätäiemîn maro, owo sät ämän momin rai okoro roasiret awar. Utianik, is epar ämän äiem rai, na is owon sipi purum?”

<sup>24</sup>Keseria, Annas nukas Jisas ipou mur oripar Anut kamuk raiäwön ro năwău senes, Kaiapas siakup äsimornuk, potowon.

**Ätäiar Pita nukas Jisas äpu wa äiewon.**

*(Matiu 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)*

<sup>25</sup>Saimon-Pita ko tai rawon omoiar tai raumara, ep uke rawon. Karauk roat akas ätäi totorin, “Epar senes, na kiro ros tamusiäwön ra?”

Kos sätäumara, äiewon, “Is kon tamureäu ro wa.”

<sup>26</sup>Kesernuk, kar Anut kamuk raiäwön ro năwău senes nukan sarau ro pewon. Kiro ro Pita nukas rauk patirwon ro Markus nukan kinjaukus pemara, totorwon, “Na kiro ro pak woia erek rain apaisomin ra?” <sup>27</sup>Pita nukas ätäi äiewon, “Wa senes wa. Is kiro ro äpu wa.” Ko keser äienuk äienuk, kakarau urwewon.

**Jisas Pailot amukup imäi potoin.**

*(Matiu 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5)*

<sup>28</sup>Marai roat akas Jisas Kaiapas nukan owas imäianik, kiro omsau kameäu ro năwău nukan owa imäi potoin. Kiro ro ko Rom omsau pakan. Kiro tapera senes keserin. Juda roat năunäu akas kiro ro năwău nukan owa tonau wa, owon, akan ronkat ak kon owa tonomoi, Anut nukan amuk opok ukun orip saremoi, Pasowa o wa jam rai keserin. <sup>29</sup>Keseria, ak ko kasik kume rauna, Pailot nukas kasik nomara, roat totwarowon, “Okoro ros owo onok keserwon ak aparianik, imäi koi?” <sup>30</sup>Akas ätäi äiein, “Ko onok aru keserau wa maro, ik ko na siatap wa imäi kowom.”

<sup>31</sup>Pailot nukas awarowon, “Ak ko imäi potoinai, akan sintore ämän tainornai, kon onok aru mowon aparwe.” Keseria, Juda akan roat năunäu akas ätäi keser aurin, “Iken ipiokos kar ro weta, meiäun itok wa. Kiro onok Rom akan.” <sup>32</sup>Meter Jisas nukas nuka meiäun ämän mianik, ko kiro onok pakas meiäun äiewon. Kon ämän rusapai epar päuru.

<sup>33</sup>Keseria, Pailot ko ätäi owa tonomara, Jisas urunuk, tononuk, totorwon, “Na Juda roasiret akan kamwaraun ro näwäu king ra?” <sup>34</sup>Jisas nukas ätäi auruwon, “Kiro ämän äiem nakan ronkat pakas ra, karauk roat akas na aisoin is totoirrom ra?” <sup>35</sup>Pailot nukas ätäi auruwon, “Nan ronkat is Juda ro ra? Na owosemon ämän is äpu wa. Nakan roasiret pak Anut kamuk raiäi roat näunäu pak akasar na is rawa imäisi koin. Na owosemon? Is air.”

<sup>36</sup>Jisas nukas äiewon, “Isan kamäun mena okoro omnokou opok rawau wa. Wa senes wa. Isan kamäun mena okoro omnokou opok rau maro, isan tainoireäi roat akas isan kaima sareirianik, weräuna, is Juda roat akan ipiakap wa muruwoi. Utianik, isan kamäun mena okoro omnokou pakan wa.” <sup>37</sup>Kesernuk, Pailot nukas ätäi totorwon, “Keseria, na kar menan kamwaraun ro näwäu epar ra?”

Jisas nukas ätäi auruwon, “Kiro ämän nakan ronkat pakas peu kiro epar. Isan anias okoro omnokou opok kiro onokun murowon. Is epar ämän äiäm, kiro isan sarau. Inok roasir epar ämän tainoriäu, ko isan ämän roiäu.” <sup>38</sup>Pailot nukas Jisas auruwon, “Epar ämän, kiro owo senek?”

**Pailot nukas Jisas am äpäs opok äsäi maun awarowon.**

*(Matiu 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25)*

Pailot nukas kiro ämän aurianik, ko ätäi kasik Juda roat rain opok nomara, awarowon, “Is okoro ros kar onok aru mowon aparau wa. <sup>39</sup>Utianik, ak äpu iken onok, is orip orip woisan karar karar opok, Pasowa sumaun omre opok, karapus ro karar utoita, maneäu. Keseria, akan ronkat is ‘Juda roasiret akan kamwaraun ro näwäu’ utomaroita, manai ra?” <sup>40</sup>Akas ätäi Pailot sakau kakurarianik, äiein, “Wa senes wa. Ko wa. Bar-Abas utomukota, manai.” (Bar-Abas ko kar päu ro aru.)

**19** <sup>1</sup>Keser aurna, Pailot nukas kon marai roat Jisas imäi mänkäsiraun awaronuk, mänkäsirin. <sup>2</sup>Marai roat akas rumäkät katuau orip oumana, tatmaianik, kon tapau opok kuror murin. Keseria, omjo osou king nukan senek oianik, orke murin. <sup>3</sup>Ko siakup pemana, ätäi ätäi jeje ämän aurin, “Na Juda roasiret kamwaraun ro näwäu king orip orip rawam!” Keser aurnoi, sipou purin.

<sup>4</sup>Pailot nukas ätäi kasik nomara, roasiret awarowon, “Ak aparwe. Is ko kasik ak amiakap imäi koim, kiro ak äpu maiei is okoro ron kar onok aru mowon aparau wa.” <sup>5</sup>Keseria, Jisas mur katuau king nukan at orip pak omjo osou orip kasik nonuk, Pailot nukas awarowon, “Aka äiein ro okoro aparwe.”

<sup>6</sup>Keser awaronuk, Anut kamuk raiäi roat näunäu pak tup ou näwäu kameäi roat pak akas Jisas aparmana, Pailot sakau ämän aurin, “Am äpäs opok we mota, meiäura. Am äpäs opok we mota, meiäura.”

Keserna, Pailot nukas awarowon, “Akasar imäinai, am äpäs opok äsäi mowe. Is ko weita, meiäun kar onok aru kos keserwon wa aparim.”  
 7Utianik, akas ätäi Pailot aurin, “Iken sintore ämänis keser äieü, kiro ro meiäura, owon, nukasar ‘is Anut nukan Mokoï’ rai äiewon.”

8Pailot ko kiro ämän roumara, sakau iminewon. 9Keseria, Pailot nukas ätäi owa tonomara, Jisas totorwon, “Na owo menan?” Ko keser auruwon, utianik, Jisas nukas kar ämän ätäi aurau wa. 10Pailot nukas Jisas ätäi auruwon, “Na owon is are murau utom? Na äpu wa ra? Roat näunäu akas is sakau iroin. Is na utoisoita, manaun itok. Na am äpäs opok iwosoita, meiäun itok.”

11Jisas nukas ätäi auruwon, “Na is am äpäs opok äsäi muram äiem, kiro Anut nukasar kiro keseraun sakau isowon. Utianik, inok ros is imäirianik, nan ipon opok murowon, kiro ron onok arus nan onok aru erekapu itimori rau.” 12Pailot ko Jisas nukas kiro ämän äienuk, roumara, owo apu pakas Jisas utonuk, manaun rai ronkatewon. Utianik, roasiret akas ätäi keser urwein, “Na kiro ro utota, manonuk rai, na Sisa\* nukan jauk wa rawam. Inok ro ko nukasar is kamwaraun ro näwäu äiäi, ko Sisa nukan iwäiauk.”

13Pailot ko kiro ämän roianik, Jisas imäumara, ne wasarewareäi sia opok tanewon. Kiro omoi Ibru ämänis Gabata äiäi. (Ämän onoktapau ‘ai pasar’.) 14Pasowa tup aparaun omre ariwa päi, okon, ak rusapai senek akan osap jekur miäi. San näu kamuk opok, Pailot nukas roasiret awarowon, “Akan kamwaraun ro näwäu aparwe.”

15Akas ätäi urwein, “Wena, meie! Wena, meie! Am äpäs opok wena, meiäura!”

Pailot nukas awarowon, “Akan ronkat isas akan kamwareäu ro näwäu am äpäs opok weita, meiäura ra?”

Anut kamuk raiäi roat näunäu akas äiein, “Ik kamoikeäu ro kar wa rau. Sisa karar ko iken kamoikeäu ro näwäu.” 16Ak keserna, Pailot nukas Jisas am äpäs opok wena, meiäun marai roat ipiakap marowon.

### **Jisas am äpäs opok äsäi moin.**

*(Matiu 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)*

17Ak Jisas imäi potona, ko nukasar nukan am äpäs ämäumara, näu mena utomoi, kar om enip ‘Op Tapau Sekerem’ omtorou opok tonowon. Ibru ämänis kiro mena Golgota äiäi. 18Keseria, kiro mena, am äpäs opok äsäi moin. Kar ro oirori au nais Jisas pak erek am äpäs atap atap karaim karaim äsäi matoin. Jisas ko kiro ro ori kampai äsäi moin.

19Pailot nukas kar jer keser we mowon, ‘Nasaret menan Jisas. Ko Juda roasiret akan kamwareäu ro näwäu, king.’ Keser jer wemoi, am äpäs opok äsäi moin kon tapakup we mowon. 20Ak näu mena siakup, Jisas äsäi moin. Keserna, roasiret sosop kiro jer Jisas nukan tapakup we mowon

ninareäin. Kiro jer Ibru ämän, Rom ämän pak Grik ämänis pak wewon. <sup>21</sup>Kesernuk, Anut kamuk raiäi roat näunäu akas Pailot aurin, “Na owon kiro ro ko Juda roasiret kamwareäu ro näwäu king rai jer we momon? Nukasar ‘Is Juda roasiret kamwareäim ro näwäu, king’, äiewon. Na owon keser jer we mau utom.”

<sup>22</sup>Keserna, Pailot nukas ätäi awarowon, “Isas owo ämän jer we momin kiro äiäk, keseriar rawaura.”

<sup>23</sup>Marai roat akas Jisas am äpäs opok äsäi momoi, kon omjo 4 orip inäianik, karar karar oin. Kon omjo rumukäu orkewon nais oiar arin. Kiro omjo karar rumukäu erekapu näkein. <sup>24</sup>Marai roat akas aka äiein, “Kiro omjo wa kiräiäu. Ik aiauk oianik, satu sipiräieanik, aparau inokos owai.” Keserna, kiro ämän meter jer wein epar pewon. ‘Akas isan omjo aka inäi oin. Isan omjo rumuk mesin aiauk sipiräieanik, oin.’

*Buk Song 22:18*

Kiro onok marai roat akas keserin.

<sup>25</sup>Jisas nukan am äpäs siakup kon anak pak, kon änäiauk pak, Klopas nukan wau enip Maria pak, Magdala menan Maria erek, ak kiro opok tai rain. <sup>26</sup>Jisas nukas nukan anak pak kon tamuruwon ro mesin wous meieäu pak apwatomara, anak keser auruwon, “Asir, okoro ro, ko nan mokoï senes.” <sup>27</sup>Keseria, ätäi kiro tamuruwon ro auruwon, “Okoro asir, kiro nan anin.” Kesernuk, kiro ses opokar, Jisas nukan anak kiro tamuruwon ros kon owa imäi pote me rawon.

#### **Jisas meiewon.**

*(Matiu 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)*

<sup>28</sup>Jisas ko äpu rusapai Anut nukas okoro omnokou opok sarau maun auruwon, sarau erekapu patarwon. Keseria, Jisas nukas äiewon, “Is an pätiru.” Kesernuk, kiro ämän meter Anut nukan buk opok äiewon siar kiro epar peu. <sup>29</sup>Kar maro wain an tiu orip siakup rawon, okon, ak kar osap jaimirmir senek oumana, kiro wain an tiu sourmoi, amauk opok mianik, kon oksau opok moin. <sup>30</sup>Jisas ko kiro wain an tiu jemara, äiewon, “Rusapai sarau ki pataru.” Keser äiemara, ko kon tapau akuräi nonuk, kon osou utonuk, manowon.

#### **Rom akan marai roat akas Jisas nukan kasak uru marais wein.**

<sup>31</sup>Kesernuk, Juda akan kamwareäi roat näunäu akas am äpäs opok äsäi maroin roat isoraka piriporurna, kurte meiena, imware naun Pailot aurin. Ak keser totorin, owon, kiro omre osap jekur miäi. Akan sumaun omre ariwa, okon, akan ronkat ak kiro roat akan enmaksau utwarona, kiro omre opok am äpäs opok rawaun senek wa, okon, keser äiein.

<sup>32</sup>Keseria, marai roat akas potomana, kiro roat ori Jisas pak äsäi matoïn isorawa porurin. <sup>33</sup>Ak Jisas ko meiewon aparianik, kon isou porurau



wa. <sup>34</sup>Utianik, kar marai ros kon marais Jisas nukan kasak uru wenuk, kurte karian an orip kounuk, aparin. <sup>35</sup>(Ro nukasar kiro onok keserin aparmara, äiewon, “Kiro onok epar pewon.” Ko nukasar äpu ko epar ämän karar äieu. Keseria, ak nais akan woiaka epar mowe.) <sup>36</sup>Kiro onok keserin kiro meter Anut nukan buk opok äiewon, epar peu. Keser äiewon, ‘Akas kon kar isuauk wa poruraiei.’ *Kisim Bek 12:46*

<sup>37</sup>Kar ämän meter Anut nukan buk opok nais äiewon, ‘Roasiret kiro ro marais wein ui kur orip aparaiei.’ *Sekaraia 12:10*

### **Jisas nukan enipsau aireu uru moin.**

*(Matiu 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)*

<sup>38</sup>Kiro keserna, kar ro kon enip Josep, ko Arimatea menan, ko Jisas nukan enipsau am äpäs pakan oi manaun pe Pailot auruwon. Josep ko nais Jisas nukan tamuriäwon ro, utianik, ko Juda akan kamwareäi roat näunäu iminewareanik, ko Jisas mesin wou epar mowon ämäi mowon. Pailot nukas ‘io’ aurnuk, ko pote, Jisas nukan enipsau am äpäs pakan owon. <sup>39</sup>Nikodimas kiro ro ko meter Jisas aparaun pututu potowon, ko nais koumara, Josep pak Jisas nukan enipsau owaun potowon. Ko kar am ankas sou eposek peäu oumara, potowon. Kiro am ankas kon usu 30 kilo orip. <sup>40</sup>Kiro roat ories Jisas nukan enipsau oumasa, am ankas sou eposek joutor mianik, omjos kon enipsau rakir moirin. Kiro onok Juda akan roat meiäi up kurwaraun keseriäi senek keserin.

<sup>41</sup>Jisas am äpäs opok äsäi moin siakup, kar plaua woi rawon. Kiro plaua woia kar aireu awau tuein. Kiro uru meter kar ro mau wa. <sup>42</sup>Kiro ses opok, Juda roasiret akan sumaun omre päurnuk, kiro aireu siakup rawon, okon, au Jisas imäi pote kiro aireu uru moirin.

### **Jisas ätäi siräiewon**

**20** <sup>1</sup>Tup Näu opok, pututu om teine kounuk kounuk, Magdala menan Maria ko Jisas up opok aparaun potowon. Ko potomara, kiro aiauk näwäus im pene moin oi kurein aparwon. <sup>2</sup>Kos ätäi kurte, Saimon-Pita pak Jisas nukas kon tamareäu ro kar ko mesin wous meieäu pak au siarawap potomara, awatowon, “Karauk roat akas Näwäu nukan enipsau up uruan imäi manoin. Ko erapok pote ämäi moin rau rä! Ik äpu wa.”

<sup>3</sup>Keseria, Pita kiro tamureäwon ro ori siräumoi, up opok potoirin. <sup>4</sup>Kiro ro Pita ori au erek kurte potoirin. Kiro ros Pita itimormara, kurte ko tet amke up opok potowon. <sup>5</sup>Ko poteanik, up kasikas kuoinemara, aireu uru amuk kurewon. Ko omjo Jisas nukan enipsau kururur moin rawon aparwon. Ko up uru tonau wa. <sup>6</sup>Saimon-Pita ko ruris pemara, aireu uru tonomara, kiro omjo rawon aparwon. <sup>7</sup>Kar omjo tapau opok rakir moin nais rawon aparwon. Kiro omjo kar omjo pak turur rawau wa

ko kar ros jekur miäu senek keser monuk, rawon. <sup>8</sup>Kesernuk, kiro ro ko amke up opok pewon ko nais aireu uru tonowon. Ko kiro osap aparmara, kon wou epar mowon. <sup>9</sup>Kiro ses opok, ak kiro ämän Anut nukan buk opok ko ätäi siräiäi rai äiewon jekur äpu mau wa. <sup>10</sup>Keseria, kiro tamatowon roat ori au ätäi mena ute potoirin.

**Magdala menan Maria nukas Jisas aparwon**  
(*Matiu 28:9-10; Mak 16:9-11*)

<sup>11</sup>Maria ko kiro up siakup tai raumara, wai rawon. Ko wai wai raianik, kuoinemara, kiro up uru amuk kurewon. <sup>12</sup>Anut nukan sarau eitek oirori omjo ärneu oripas Jisas nukan enipsau nini moin opok tane rairin. Kar tapau pakas tane rawon, karas isou pakas tane rawon aparwon. <sup>13</sup>Awas Maria keser totoririn, “Asir, na owo mesin wonti musonuk, waieram?”

Kos ätäi awatowon, “Isan Näwäu nukan enipsau oi manoin. Is äpu wa erapok moin rä!” <sup>14</sup>Ko keser äianik, pirirmara, Jisas tai rawon aparwon. Kiro asir ko Jisas nukan nepu aparianik, äpu mau senek wa, ko wou wewon.

<sup>15</sup>Keseria, Jisas nukas totorwon, “Na owo itanemata, waieram?”

Maria kon ronkat kiro woi kameäwon ros raumara, keser äieu rai, auruwon, “Ro näu, nas kon enipsau oi manomon raroi, kon enipsau erapok oi pote momon airota, pote imäiäm.” <sup>16</sup>Jisas nukas auruwon, “Maria.” Kesernuk, Maria kon pätu roumoi, piririanik, Jisas jekur aparianik, äpu muromara, Ibru ämäni keser äiewon, “Rabonai.” Kiro ämän onoktapau kesek, “Tamukiäum ro’.” <sup>17</sup>Jisas nukas ätäi auruwon, “Is isan moni rawa tonau wa raim, okon, nas is wa atoirau. Utianik, na potoinam, isan tamareäimin roat awar, ‘Is isan moni rawa tonaaurim. Ko nais akan momonaka, isan Anut, akan Anut erek.’”

<sup>18</sup>Keseria, Maria nukas potomara, Jisas nukan tamareäwon roat awarowon, “Is Näwäu ätäi siräiäi aparmin.” Jisas nukas auruwon ämän kiro tamareäwon roat erekapu awarowon.

**Jisas kon tamareäwon roat amiakap penuk, aparin.**  
(*Matiu 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49*)

<sup>19</sup>Jisas nukan tamareäwon roat ak Juda akan roat näunäu iminewareanik, akan räiäi owa im sakau penemoui, rain. Tup näwäu opok, pututu, Jisas nukas kon tamareäwon roat kamuk pe tai raumara, awarowon, “Ak akan woiaka päurar rawai.” <sup>20</sup>Ko keser awaromara, kon ipou wein pak kon kasak uru marais wein ui kur ätär marowon. Kon tamareäwon roat ak Näwäu aparmoi, nepipirianik, woiaka ererin. <sup>21</sup>Jisas nukas ätäi awarowon, “Ak akan woiaka päurar rawai. Isan monias is äsimoirnuk, koimin senek isas nais keseriar ak äsimwarom.” <sup>22</sup>Keser awareanik, kon au osou ak opiakap urmara, äiewon, “Akan woiaka uru

Osou Näu owe. <sup>23</sup> Keseria, akas karauk roat akan onok aru jākāi marona rai, Anut nukas nais kiro roat akan onok aru erekapu jākāi marai. Utianik, akas karauk roat akan onok aru wa jākāi marona rai, Anut nukas nais akan onok aru wa jākāi marai.”

### **Jisas Tomas ori.**

<sup>24</sup> Jisas kon tamareāwon roat amiakap pewon ses opok, kon tamareāwon ro kar kon enip Tomas, kon kar enip Didimas, ko ak pak rawau wa. <sup>25</sup> Ko ātāi penuk, kon jaukut akas aurin, “Ik Nāwāu aparmun.”

Tomas nukas ātāi awarowon, “Utianik, isan amias kon ipou ui kur aparita, isan ipias kon kasak uru marais wein ui kur opok moita, kiro epar isan woi epar mam.” <sup>26</sup> Tup manonuk, kar omre Jisas nukan tamareāwon roat ak erekapu ātāi owa im sakau penemoui, turur rain. Kiro ses opok, Tomas pak erek rain. Im sakau penein, utianik, Jisas ko ātāi pemara, kon tamareāwon roat kamuk pe tai raumara, awarowon, “Ak akan woiaka pāurar rawai.” <sup>27</sup> Keseria, kos Tomas auruwon, “Nan iponauk isan kasi opok moinam, isan ipi apar. Na ronkat sosop utoinam, nan won epar mo.” <sup>28</sup> Kesernuk, Tomas nukas Jisas auruwon, “Na isan Anut is jou musiāim, na isan Nāwāu.”

<sup>29</sup> Jisas nukas auruwon, “Na is apairmata, nan won epar mom ra? Karauk roat ak is apairau wa, akan woiaka epar moin kiro roat akan woiaka nāwāu ereraiei.”

### **Okoro buk nukan onoktapau**

<sup>30</sup> Jisas nukas kon tamareāwon roat amiakap kurur atap atap keserwon, okoro buk opok erekapu jer we mau wa. <sup>31</sup> Utianik, Jisas ko Krai, kiro ro Anut nukas kon roasiret ātāi imwaraun āsimornuk, kowon, ko nais Anut nukan Mokoī senes mesin akan woiaka epar maun rai jer wemin. Keseria, ak ko mesin akan woiaka epar mianik, ak awau orip orip rawaiei.

### **Jisas nukas kon tamareāwon roat 7 orip amiakap pewon.**

**21** <sup>1</sup> Omre rumukurar manonuk, Jisas nukasar ātāi Galili An Unik siakup kon tamareāwon roat amiakap pewon. <sup>2</sup> Kiro opok kon tamareāwon roat kesek rain, akan enmak Saimon-Pita, Tomas (kon kar enip Didimas), Nataniel (Nataniel ko Kena menan Galili provins pakan), Sebedi nukan mokoit ori pak Jisas nukan kar tamateāwon roat ori pak ak erek rain. <sup>3</sup> Saimon-Pita nukas kon jaukut keser awarowon, “Is was owaun manaurim.” Kesernuk, kon jaukut akas nais aurin, “Ik erek na pak was owau manam.” Keseria, kiro roat erekapu ak ous opok toneanik, manoin. Kiro pututu ak kar was owau wa. <sup>4</sup> Om teine kounuk kounuk, Jisas ko Galili An Unik kasakup tai rawon aparin. Utianik, kon tamareāwon roat akas Jisas owo ro rai wou wein. <sup>5</sup> Keserna, kos totwarowon, “O, Jaiat, ak karauk was oin ra?”

Akas ätäi aurin, “Wa senes wa. Ik kar was owau wa.” <sup>6</sup>Kos ätäi awarowon, “Akan was oiäi jo oinai, ous kasakup ipiaka näu kaimas kureinai, karauk was owaiei.” Keser äienuk, akas Jisas nukan ämän tainorianik, akan was oiäi jo ipiaka näu kaima kureanik, ätäi ate reurna, ous oik päu senek wa, owon, was sosop ok pe rau.

<sup>7</sup>Keseria, Jisas nukas kon tamareäwon ro kar konun wous meieäu kos Pita auruwon, “Kiro ro us nokou opok tai rau, kiro iken Näwäu!” Saimon-Pita ko akan Näwäu us nokou opok tai rau auruwon roumara, ko kon omjo oi momara, sarau me rawon kurte oi orkemara, an unik uru pokir neanik, an äsäi potowon. <sup>8</sup>Karauk tamareäwon roat ak ous opokas was jo ok pewon orip reur an kasakup koin, owon, us nokou atapuk wa.

<sup>9</sup>Ak kasakup koianik, ep jere rawon aparin. Kiro ep opok, karauk was rawon pak bret ep somuk rawon aparin. <sup>10</sup>Keserna, Jisas nukas awarowon, “Ak karauk was rusapai oin oi kowe.” <sup>11</sup>Saimon-Pita nukas kurte ous oik tonomara, was jo orip reur kasakupai kowon. Was näunäu sosop, 153 orip rain. Was sosop jo ok pewon, utianik, jo wasas kiräiäu wa.

<sup>12</sup>Jisas nukas awarowon, “Ak o jau pewe.” Kesernuk, kon tamareäwon ro karas sakau mianik, ‘na inok ro’ rai totorau wa. Owon, ak äpu kiro Näwäu nuka. <sup>13</sup>Keseria, Jisas nukas ep somuk pemara, bret oumara, arowon. Ko was nais keseriar keserwon.

<sup>14</sup>Jisas meieanik, ätäi up uruas siräiwon ses opok amke kon tamareäwon roat owa rain opok oirorpai amiakap pewon. Rusapai okoro keserwon kiro 3 amiakap pewon.

### **Jisas nukas Pita totorwon.**

<sup>15</sup>Jisas kon tamareäwon roat pak o je kuremana, Jisas nukas Saimon-Pita totorwon, “Saimon, Jon nukan mokoi, nas okoro roat rai itimwareanik, nan won is mesin meieäum ra?”

Kos ätäi auruwon, “Io, Näwäu, naka äpu. Is nanun woi ereru.”

Jisas nukas auruwon, “Na isan sipsip nakut o aram.”

<sup>16</sup>Ätäi Jisas nukas totorwon, “Saimon, Jon nukan mokoi, na epar nan won is mesin meieäum ra?”

Kos auruwon, “Io, Näwäu, naka äpu. Is nanun woi ereru.”

Jisas nukas auruwon, “Na isan sipsip jekur kamwar.”

<sup>17</sup>Ätäiar, Jisas nukas totorwon, “Saimon, Jon nukan mokoi, na isanun won ereru ra?”

Pita ko Jisas nukas ätäiar 3 orip totorawa, kon wou usuäu sarenuk, auruwon, “Näwäu, owo onok erekapu nakasar äpu. Na äpu is nanun woi ereru.”

Jisas nukas auruwon, “Na isan sipsip nakut o aram.

<sup>18</sup>Is na epar senes aisom, na mokoi awau opok, na erapok manaun ronkatemata, maneäum. Tawa na koiam sareanik, nan ipon kuorta,

karauk roat akas muris rakisianik, na kar mena potaun utam opok imäisi potaiei.” <sup>19</sup> (Jisas ko kiro ämän äiewon owo onok pakas Pita meieanik, Anut nukan enip kämioik maun äiewon.) Keseria, Jisas nukas Pita auruwon, “Na is tainoir.”

**Jisas nukas kon tamareäwon ro kar mesin  
wous meiewon nukan ämän mowon.**

<sup>20</sup> Pita nukas mäinemara, Jisas nukas tamareäwon ro kar ko mesin wous meieäu, ruris au siarawap pe tai raunuk, aparwon. (Meter Jisas pak o jein ses opok kiro ros siakup tane raumara, totorwon, “Näwäu, inok ros na iwäi jaunat ipiakap musai?”) <sup>21</sup> Pita nukas kiro ro aparmara, Jisas totorwon, “Näwäu, okoro ro ko owosäi?” <sup>22</sup> Jisas nukas ätäi auruwon, “Utianik, isan ronkatis is ko utoita, raunuk raunuk, is ätäi kowam, na owon kiro mesin ronkat sosop oum? Naka, is tainoir.” <sup>23</sup> Kesernuk, kiro tamureäwon ro wa meiäi rai ämän erekapu Jisas mesin woiaka epar moin roasiret opok potonuk erekapu roin. Utianik, Jisas nukas ko wa meiäi rai äiäu wa. Ko keser äiewon, “Utianik, isan ronkatis is ko utoita, raunuk raunuk, is ätäi kowam, na owon kiro mesin ronkat sosop oum?”

<sup>24</sup> Jisas nukan tamuruwon ro kos rusapai kiro onok mesin ämän äianik, kosar okoro ämän jer wewon. Ik äpu okoro kon ämän äiewon, kiro epar senes.

**Okoro jer pataraun ämän.**

<sup>25</sup> Jisas nukas karauk onok sosop nais keserwon. Utianik, is kiro karauk onokun ämän karar karar buk opok jer erekapu wemin maro, isan ronkat kiro buk sosop okoro omnokou opok rawaun omoi wäpik.